БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 147 (17.727). • 26 июнь 1980 йил, пайшанба • Баҳоси 2 тийин.

КЕЧА МОСКВАДА

ЎНИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ УЧИНЧИ СЕССИЯСИ ЎЗ ИШИНИ ТАМОМЛАДИ

ТАБИАТ ТЎҒРИСИДА ҒАМХЎРЛИК — КЕЛАЖАК ТЎҒРИСИДА ҒАМХЎРЛИК

Ўнинчи чақириқ СССР Олий Советининг учинчи сессияси

ИТТИФОҚ СОВЕТИДА

24 июнь кечқурун Иттифоқ Советининг мажлиси бўлди.

Депутатлар ва меҳмонлар **Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, А. А. Громико, А. П. Кириленко, Д. А. Кунаев, Г. В. Романов, М. А. Суслов, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов, В. В. Шчербицкий, Г. А. Алиев, М. С. Горбачев, П. Н. Демичев, В. В. Кузнецов, М. С. Соломенцев, И. В. Капитонов, В. И. Долгих** ўртоқларни қарсаклар билан кутиб олдилар.

Мажлисда Иттифоқ Советининг Раиси А. П. Шитиков раислик қилди.

Мажлис аҳли сессиялар ўртасидаги даврда вафот этган депутатнинг хотирасини ҳурмат билан эсга олди.

Мандат комиссиясининг раиси К. С. Демирчян СССР Олий Советининг янги сайланган депутати ваколатлари текшириб чиқилганлиги тўғрисида доклад қилди.

Доклад юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

Партия Марказий Комитетининг Пленуми КПСС XXVI съездини чақириш тўғрисида қарор қабул қилди. Совет халқининг давлат ҳокимияти олий органидаги мухтор вакиллари бу съезд мамлакатимизнинг тараққиётида янги уфқлар очиб бережаги тўғрисида фахрланиб гапирдилар. Улар КПСС билан Совет давлатининг ички ва ташқи сиёсатини астойдил қўллаб -қувватлаётганликларини изҳор қилдилар, мамлакат меҳнаткашлари коммунистик қурилиш вазифаларини муваффақиятли ҳал этиш учун барча куч-ғайратларини сарф қиладилар, деб уқтириб ўтдилар.

Нотиқлар таъкидлаб ўтдиларки, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси, шахсан ўртоқ Л. И. Брежнев социалистик Ватаннинг иқтисодий потенциалини, халқ фаровонлигини юксалтириш, бутун жаҳонда тинчликни мустаҳкамлаш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилмоқдалар.

Депутатларнинг нутқларида социалистик халқ ҳокимиятини янада такомиллаштиришга. давлат ҳокимияти маҳаллий органларининг бой тажрибасидан фойдаланишга, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга, беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани кенг авж олдиришга қаратилган конкрет таклифлар баён қилинди.

Қонун лойиҳаси, деди РСФСР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари депутат **Л. Б. Ермин**, партиянинг ҳаётнинг барча соҳаларида Советлар ролини оширишга қаратилган йўлини акс эттиради, Советларни жойларда бошқарувнинг тўла ҳуқуқли органларига айлантиради.

Нотиқ Москвада, Красноярск ўлкасида, Ленинград, Свердловск областларида Советларнинг бошқарувнинг бошқа органлари билан биргаликда муваффақиятли иш кўришлари соҳасида фойдали тажриба тўплаганлигини уқтириб ўтди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси депутат **И. Б. Усмонхўжаев** партия комитетлари республикадаги халқ депутатлари советларига катта ёрдам бераётганлигини миннатдорчилик билан тилга олди. (Депутат И. Б. Усмонхўжаев нутқи газетамизнинг учинчи саҳифасида босилди).

Одесса область партия комитетининг биринчи секретари депутат **Н. К. Кириченко** область халқ хўжалигини ривожлантириш соҳасидаги катта, мураккаб ва масъулиятли вазифалар ҳақида гапириб, халқ депутатлари, жойлардаги совет органлари бу вазифаларни ҳал этишда тобора катта роль ўйнаётганлигини таъкидлади.

Область партия ташкилоти Советларнинг фаолиятида кўпроқ собитқадамлик, ижодкорлик ва ишчанлик бўлиши, ташаббускорликни юксак даражага кўтариш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилмоқда.

Қозоғистон ССР Министрлар Советининг Раиси депутат **Б. А. Ашимов** республикада беш йиллик йилларида ишлаб чиқарувчи кучларни ривожлантириш суръатларини анализ қилди ва бу жараённинг динамизми кўп жиҳатдан халқ депутатлари маҳаллий Советларининг активлиги билан белгиланади, деб таъкидлаб ўтди.

Депутат СССР Қонунини қабул этиш тўғрисидаги таклифни қўллаб-қувватлаб, лойиҳа Совет давлати тараққиётининг ҳозирги босқичи талабларига мос бўлиб тушади, деди.

Ленинград область ижроия комитетининг раиси депутат **А. Н. Шибалов**, бундай деди: янги Қонун лойиҳасида халқ депутатлари ўлка ва область Советларининг асосий ваколатлари аниқ ва равшан баён қилинган. Депутатнинг фикрича, лойиҳанинг бошқа моддалари қаторида олтинчи модда катта амалий аҳамиятга эгадир. Бу моддада совет территориясида комплекс иқтисодий ва социал ривожланишни таъминлаш тўғрисида гапирилади. Область партия ташкилотининг ташаббуси билан Ленинград шаҳри ва области халқ депутатлари Советлари ўз маъмурий районларида комплекс планларни ишлаб чиқиш ҳамда амалга оширишда кўпдан буён актив қатнашиб келмоқдалар.

Юқори ташкилотларга бўйсунувчи корхоналар ва муассасаларнинг фаолиятини мувофиқлаштириб олиб бориш соҳасида область Советларининг ваколатлари Қонунда мустаҳкамлаб берилганидан кейин бу иш учун ҳуқуқий асос вужудга келтирилади.

Оренбург область Сорочинск районидаги «Авангард» колхозининг раиси депутат **Л. К. Агапова** колхоз ва район меҳнаткашларининг муваффақиятлари ҳақида, улар беш йиллик якунловчи йилида мўл ҳосил етиштириш учун ғамхўрлик қилаётганликлари тўғрисида гапирди. Чорвачиликни ривожлантириш планлари муваффақиятли бажарилмоқда.

Янги Қонун лойиҳасида кўзда тутилган фаолиятнинг ҳамма соҳаларида ўлка ва область Советлари ҳуқуқларининг кенгайтирилиши, деб таъкидлади депутат, кундалик ташкилотчилик ишини, шу жумладан қишлоқ хўжалигига раҳбарликни яхши йўлга қўйишга ёрдам беради.

Қирғизистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси депутат **А. Дуйшеев** Советлар олдида моддий ишлаб чиқаришни бутун чоралар билан ривожлантиришда янада актив қатнашиш вазифалари турибди, деб уқтириб ўтди.

Янги Қонун Советларнинг корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар билан ўзаро муносабатларини янада мустаҳкамлашни таъминлайди. Маҳаллий Советлар олдида турган кўпгина территориал масалалар йирик корхоналар коллективларининг кенг иштироки билан тезроқ ҳал этилади.

Депутат янги Қонун совет демократиясини реал мазмун билан янада кўпроқ тўлдиради, деб ишонч билдирди. Халқ, деди у, ўз давлат ҳокимиятини шу демократия орқали амалга оширяпти.

Шу билан Иттифоқ Советининг мажлиси тамом бўлди.

СССР Олий Советининг сессияси 25 июнда ўз ишини давом эттирди.

* * *

Ўнинчи чақириқ СССР Олий Советининг учинчи сессияси 25 июнь куни Москвада КПСС Марказий Комитети Пленуми илҳомбахш қарорларининг ғоят зўр таъсири остида ўз ишини давом эттирди.

Депутатлар Пленум қарорларининг, ўртоқ Л. И. Брежневнинг Пленумда қилган докладининг буюк сафарбар этувчи кучини астойдил мамнуният билан қайд этдилар. Халқнинг мухтор вакиллари ўз сайловчиларининг фикр-ўйлари ва ҳис-туйғуларини ифода этиб, КПСС билан Совет давлатининг принципиал тинчликсевар йўлини, Ватанимизнинг хавфсизлигини ҳимоя қилиш ва таъминлаш соҳасидаги тадбирларни, коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичидаги стратегиясини якдиллик билан маъқулладилар. Сўзга чиққан ўртоқлар КПСС XXVI съездига тайёргарлик совет кишиларининг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайратини оширишнинг қудратли воситаси бўлади, деб таъкидладилар. КПСС XXVI съезди мамлакат олдида янги уфқларни очади.

Сессия кун тартибининг ўзи Советлар мамлакатининг тинчлик муддаоларидан, унинг ҳозир яшаётган ва келажакдаги авлодларнинг бахт-саодати тўғрисида тинимсиз ғамхўрлик қилаётганлигидан яққол далолат беради.

Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг эрталабки қўшма мажлиси Катта Кремль саройида очилди.

Депутатлар ва меҳмонлар **Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, А. А. Громико, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, Д. А. Кунаев, А. Я. Пельше, Г. В. Романов, М. А. Суслов, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов, К. У. Черненко, В. В. Шчербицкий, Г. А. Алиев, М. С. Горбачев, П. Н. Демичев, В. В. Кузнецов, П. М. Машеров, Б. Н. Пономарев, Ш. Р. Рашидов, М. С. Соломенцев, Э. А. Шеварднадзе, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, М. В. Зимянин, К. В. Русаков** ўртоқларни гулдурос давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

Раислик қилувчи — Иттифоқ Советининг Раиси **А. П. Шитиков** палаталарнинг алоҳида-алоҳида мажлисларида кун тартибининг биринчи масаласи юзасидан музокаралар тамом бўлганлигини маълум қилди.

СССР Олий Совети халқ депутатлари ўлка, область Советларининг, автоном областлар ва автоном округлар халқ депутатлари Советларининг асосий ваколатлари тўғрисида СССР Қонунини палаталарда алоҳида-алоҳида овозга қўйиш йўли билан бир овоздан қабул қилди.

СССР Олий Советининг ушбу Қонунни амалга киритиш тартиби тўғрисидаги қарори бир овоздан қабул қилинди.

Сўнгра сессия кун тартибидаги иккинчи масалани кўриб чиқишга киришди.

Иттифоқ Совети табиатни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш комиссиясининг раиси М.-С. И. Умахонов «Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш ҳақидаги СССР Қонуни ҳамда ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш ҳақидаги СССР Қонуни лойиҳалари тўғрисида» доклад қилди.

Доклад юзасидан музокараларни бошлаб берган СССР Гидрометеорология ва табиий муҳитни контроль қилиш давлат комитетининг раиси депутат **Ю. А. Израэль** бизнинг мамлакатимизда табиий муҳитни муҳофаза қилиш ва яхшилаш, табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш соҳасида қилинаётган катта ишларни гапириб берди.

Умуман бу соҳада катта муваффақиятларга эришилди. Чунончи, Совет Иттифоқининг деярли бутун территориясидаги дарёларнинг суви тозароқ бўлиб қолди. Кўп шаҳарларда атмосфера ҳавосининг булғаниш даражаси тартибга тушди ёки пасайди.

СССРда табиий муҳитнинг булғаниш даражасини кузатувчи ва контроль қилувчи умумдавлат хизмати вужудга келтирилди ва ишлай бошлади. 450 та шаҳарда атмосфера ҳавосининг булғаниши контроль қилиб турилибди.

Сўнгра нотиқ мамлакатимизнинг атроф муҳитни сақлаш ва яхшилаш соҳасида халқаро миқёсда сарфланаётган куч-ғайратларда фаол иштирок этаётганига тўхталди.

Бизнинг мамлакатимиз атроф муҳитдан фойдаланиш, уни яхшилаш ва муҳофаза қилишнинг дунёда биринчи бўлиб илмий асосда тузилган ва қонун билан мустаҳкамланган социалистик системаси ватанидир. Житомир область партия комитетининг биринчи секретари депутат **В. М. Кавун** шуни таъкидлади. Сессияда муҳокама қилинаётган қонун лойиҳаларининг асосий қоидалари одамларнинг социал ва биологик эҳтиёжларига мувофиқ келадиган экология муҳитини вужудга келтиришга қаратилган. Табиатни муҳофаза қилишдан кузатилган энг асосий ва пировард мақсад — совет кишисининг сиҳат-саломатлиги ва фаровонлигидир.

Нотиқнинг фикрича, Полесье биосфера қўриқхонасини вужудга келтириш зарурати етилган. У табиий ресурслардан яхшироқ фойдаланиш юзасидан бир қанча таклифларни айтиб, бундай деди: бизнинг еримиз ва унинг бойликлари — қимматбаҳо умумхалқ мулкидир. Ажойиб табиатимизни ардоқлаб асраш ҳар бир совет кишисининг ҳаётий принципи бўлиб қолиши керак.

Ўзбекистон Касаба союзлари республика Советининг раиси депутат **Н. М. Маҳмудова** бундай деди: табиатни муҳофаза қилиш, унинг бойликларини кўпайтириш совет кишиларининг фароғати, уларнинг турмуш ва дам олиш шароитларини яхшилаш учун зарур. Нотиқ шу мақсадда республикада амалга оширилаётган тадбирларни батафсил таҳлил этди.

Республика касаба союзлари, деб уқтирди сўнгра депутат, табиатни муҳофаза қилиш масалаларига доимо катта эътибор бериб келмоқдалар. Аммо шундай бўлса ҳам ташвишли фактлар бор. Бир қанча завод ва фабрикалар ҳамон атмосферани ва сувни булғатмоқда. Табиатдан юлғичларча фойдаланиш ҳоллари ҳам тугатилган эмас. Депутат ана шу салбий ҳодисаларни бартараф этиш йўлларига муфассал тўхталди.

В. И. Ленин номидаги Бутуниттифоқ Қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг президенти депутат **П. П. Вавилов** муҳокама этилаётган Қонун лойиҳаларининг умумдавлат аҳамиятини уқтириб ўтди. Совет ҳокимияти йилларида партия билан давлатнинг ғамхўрлиги туфайли мамлакатимизда ҳайвонларнинг деярли йўқ бўлиб кетаётган кўпгина турлари омон сақлаб қолинди, денгиз ҳайвонларини, балиқ бойликларини муҳофаза қилиш юзасидан катта тадбирлар кўрилди, деди у.

Қонунга мувофиқ ҳайвонот дунёси давлат мулки, бутун халқнинг бисотидир. Қонун лойиҳасида ҳайвонот дунёсининг давлат кадастрини жорий этиш кўзда тутилган, деб таъкидлади депутат. Бу эса жамики жониворларнинг ҳолатини назорат қилиб туришга ёрдам беради.

Қонуннинг ҳар бир қоидаси салмоқли экология асослари билан мустаҳкамланиши лозим. Бунинг учун турли соҳалардаги олимларнинг биргаликда куч-ғайрат сарфлашлари керак бўлади, конкрет комплекс илмий программа лозим бўлади. Бу ишга СССР Фанлар академияси бошчилик қилгани маъқул, деб таклиф қилди нотиқ.

Свердловск областидаги «Уралмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори депутат **Е. А. Варначев** минбарга чиқади. Муҳокама этилаётган Қонун лойиҳаларининг бутун мамлакат учун муҳимлигини уқтирган нотиқ, шу муносабат билан Ўрта Урал меҳнаткашлари олдида турган вазифаларга батафсил тўхталди.

Свердловск областида келгусида табиатни муҳофаза қилиш тадбирларининг комплекс программаси ишлаб чиқилган. Шу программага мувофиқ, масалан, «Уралмаш» бирлашмаси яқин йилларда атроф муҳитни муҳофаза қилишга қарийб уч баравар кўп маблағ сарфлайди. Бироқ, техникавий воситаларнинг етишмаслиги ишни қийинлаштирмоқда. Депутат фойдаланиб бўлинган сув ва ҳавони тозалайдиган ғоят самарали воситалар яратишни, янги, анча мукаммал технологияларни ишлаб чиқишни тезлаштириш зарур, деб ҳисоблайди.

Иккала Қонун лойиҳаси олижаноб ва инсонпарварлик мақсадларига — инсоннинг сиҳат-саломатлиги тўғрисидаги ғамхўрликка, ҳозир яшаб турган ва келажак авлодларнинг манфаатлари йўлида табиатни муҳофаза қилиш тўғрисидаги ғамхўрликка хизмат қилади.

Депутатлар палаталар бўйича алоҳида-алоҳида овоз бериш йўли билан «Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш тўғрисида»ги СССР Қонунини, «Ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш тўғрисида»ги СССР Қонунини бир овоздан қабул қилдилар.

СССР Олий Советининг шу Қонунларни амалга киритиш тартиби тўғрисидаги қарорлари қабул қилинди.

Сессия кун тартибининг навбатдаги масаласини кўриб чиқишга ўтади.

Депутат **Д. А. Кунаев**нинг таклифига биноан СССР Олий Совети депутат И. Абдукаримовни СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари вазифасидан озод қилди ҳамда депутат **С. Н. Имашев**ни СССР Олий Совети Президиуми Раисининг Қозоғистон ССРдан ўринбосари қилиб сайлади.

Депутат **И. И. Бодюл**нинг таклифига биноан депутат **И. П. Калин** СССР Олий Совети Президиуми Раисининг Молдавия ССРдан ўринбосари қилиб сайланди.

Депутат Ф. А. Табеев СССРнинг АДРдаги фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинланиши муносабати билан сессия уни СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси вазифасидан озод қилди. Депутат **Р. М. Мусин** СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси қилиб сайланди.

Сўнгра СССР Олий Совети Президиумининг фармонларини тасдиқлаш тўғрисида СССР Олий Совети Президиумининг Секретари **М. П. Георгадзе** доклад қилди. СССР Олий Совети тегишли қонунлар ва қарорлар қабул қилди.

Шу билан ўнинчи чақириқ СССР Олий Советининг учинчи сессияси ўз ишини тамомлади.

(ТАСС).

ССССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

«ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ЎЛКА, ОБЛАСТЬ СОВЕТЛАРИНИНГ, АВТОНОМ ОБЛАСТЛАР ВА АВТОНОМ ОКРУГЛАР ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ СОВЕТЛАРИНИНГ АСОСИЙ ВАКОЛАТЛАРИ ТЎҒРИСИДА»ГИ СССР ҚОНУНИНИ АМАЛГА КИРИТИШ ТАРТИБИ ҲАҚИДА

«Халқ депутатлари ўлка, область Советларининг, автоном областлар ва автоном округлар халқ депутатлари Советларининг асосий ваколатлари тўғрисида» СССР Қонуни қабул қилинганлиги муносабати билан Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети **қарор қилади:**

1. СССР Олий Совети Президиумига ССР Иттифоқи қонунларини «Халқ депутатлари ўлка, область Советларининг, автоном областлар ва автоном округлар халқ депутатлари Советларининг асосий ваколатлари тўғрисида»ги СССР Қонунига мувофиқлаштириб чиқиш топширилсин.

2. СССР Министрлар Советига СССР ҳукумати қарорларини ушбу Қонунга мувофиқлаштириш топширилсин.

3. Иттифоқдош республикаларнинг Олий Советларига иттифоқдош республикалар қонунларини «Халқ депутатлари ўлка, область Советларининг, автоном областлар ва автоном округлар халқ депутатлари Советларининг асосий ваколатлари тўғрисида»ги СССР Қонунига мувофиқлаштириб чиқиш топширилсин.

4. Белгилаб қўйилсинки, халқ депутатлари Москва шаҳар ва Ленинград шаҳар Советларига халқ депутатлари ўлка, область Советининг тегишли ваколатлари берилади.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1980 йил 25 июнь.

(Ушбу Қонун тексти газетанинг иккинчи ва учинчи саҳифаларида босилди).

Суратда: сессиянинг мажлислар зали.

ТАСС фотохроникаси.

КОММУНИСТЛАР АНЖУМАНИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАМИЗ!

Барча совет кишилари каби Тошкент меҳнаткашлари ҳам КПСС Марказий Комитети Пленумининг Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг навбатдаги XXVI съездини 1981 йил 23 февралда чақириш тўғрисидаги қарорини ғоят баланд руҳ билан кутиб олдилар.

Шаҳардаги корхоналар ва қурилишларда ўтказилаётган митинг ҳамда йиғилишларда ишчилар, инженер-техник ходимлар, хизматчилар партиямизнинг ички ва ташқи сиёсатини, ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг беш йиллик топшириқларини, партиянинг ленинча ташқи сиёсат йўлини муваффақиятли амалга ошириш соҳасидаги фаолиятини қизғин маъқулламоқдалар.

В. П. Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси йиғув цехи коллективининг митингида Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, йиғувчи-парчинловчи ишчи Т. Г. Павлова сўзга чиқиб, бундай деди:

— КПСС Марказий Комитетининг Пленумида партиямизнинг халқаро фаолиятига юксак баҳо берилди. Биз КПСС ва Совет давлатининг принципиал тинчликсевар йўлини, Ватанимизни ҳимоя қилиш ва унинг хавфсизлигини таъминлаш соҳасидаги тадбирларини тўла-тўкис маъқуллаймиз. Бизнинг коллективимиз бундан буён ҳам зўр ғайрат билан самарали меҳнат қилади, юксак меҳнат унумдорлиги билан Улуғ Октябрь ватанининг қудратини мустаҳкамлайверади.

Цех бошлиғи И. Шубин, синовчи А. Ҳамроев ва бошқа ўртоқлар коммунистларнинг бўлажак анжуманини янги меҳнат зафарлари билан кутиб олиш, беш йиллик тугалловчи йилининг планини тўла ва ошириб бажариш учун ҳамма чораларни кўришга тайёр эканликлари ҳақида гапирдилар.

Тошкентдаги электрон техника заводи ишчилари съезд шарафига социалистик мусобақа уюштиришга қарор бердилар. Созловчи Шоолим Абдувасилов тайёрлов цехи коллективининг митингида сўзлаган нутқида биз ишлаб чиқариш планларини муддатидан илгари бажариш съездга энг яхши совғамиз эканлигини яхши биламиз, деди. У шахсий йиллик топшириғини Октябрь революциясининг 63 йиллигигача бажариш мажбуриятини олди. Токарь Т. Муҳиддинов, созловчи А. Умаров, ишчилардан А. Саъдиева, З. Мамашева ва бошқа кўп ўртоқлар Абдувасиловдан ўрнак олдилар.

Тошкентдаги «Подъёмник» ишлаб чиқариш бирлашмасининг меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарорини ўз халқи, Коммунистик партия учун ифтихор туйғулари билан кутиб олдилар. Улар бу ерда ўтказилган йиғилишда Пленум материалларини ва коллективнинг партия XXVI съездини муносиб кутиб олиш соҳасидаги вазифаларини муҳокама қилдилар. Бош директор Е. Чуприн, йиғувчи-слесарь В. Шильников, токарь И. Николаевлар КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг, шахсан ўртоқ Л. И. Брежневнинг бутун жаҳонда тинчликни, Ватанимиз қудратини мустаҳкамлашга қаратилган фаолиятини астойдил маъқулладилар. Кўп ишчилар, цех, участкаларнинг коллективлари ҳозирги пайтда ўз мажбуриятларини қайтадан кўриб чиқмоқдалар ва 1980 йил топшириқларини ҳамда умуман беш йилликни муваффақиятли бажариш учун КПСС XXVI съезди шарафига янги, оширилган мажбуриятларни олмоқдалар.

(ЎзТАГ).

ЖУРНАЛИСТЛАРНИНГ ЭНГ МУҲИМ ВАЗИФАСИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА СЕМИНАР-КЕНГАШ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида 25 июнь куни республика, область, шаҳар, район газеталари, телевидение ва радиоэшиттириш, ахборот агентлиги ходимларининг семинар-кенгаши бўлиб ўтди. Унда КПСС Марказий Комитети 1980 йил июнь Пленуми қарорлари асосида оммавий ахборот ва пропаганда воситалари фаолиятининг асосий йўналишлари кўриб чиқилди.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Пленумда қилган докладида партиянинг ички ва ташқи сиёсати чуқур таҳлил этилди, ўнинчи беш йилликнинг тугалловчи йили планини муваффақиятли равишда тўла ва ошириб бажариш учун, ишга тушириладиган объектларни ўз вақтида топшириш, ўн биринчи беш йилликнинг биринчи йилида халқ хўжалигининг барқарор ишлашини таъминлаш учун бутун куч-ғайратни сарфлаш зарурлиги уқтириб ўтилди, деб таъкидланди семинарда. Ҳозир журналистлар ўзларининг бутун фаолиятларини Коммунистик партия билан совет халқи турмушида бўлажак шонли воқеа — КПСС XXVI съездига тайёргарлик билан боғлашлари, умумхалқ меҳнат ғайрати ва сиёсий активлигини, партия ташкилотларининг ташкилотчилик ва сиёсий ишини батафсил ёритишлари керак.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бўлимларининг мудирлари: қишлоқ хўжалиги бўлимининг мудири Т. Г. Зинин, оғир саноат ва машинасозлик бўлимининг мудири Г. Х. Қодиров, енгил ва озиқ-овқат саноати бўлимининг мудири А. С. Икромов, қурилиш ва шаҳар хўжалиги бўлими мудирининг ўринбосари П. И. Синекопов республика экономикасини ривожлантиришнинг, халқ хўжалиги планлари бажарилишини идеология жиҳатидан таъминлашнинг энг муҳим масалалари билан журналистларни таништирдилар.

Матбуотда, телевизион кўрсатув ва радиоэшиттиришларида беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун, КПСС XXVI съездини муносиб кутиб олиш учун ўтказилаётган мусобақада тўпланган илғор тажрибани кенг ёритиш зарурлиги қайд этилди. Бутун диққат-эътиборни саноатни ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқларини ривожлантиришнинг энг асосий соҳаларига, иқтисодий потенциални ўстириш истиқболларига қаратиш лозим.

Оммавий ахборот ва пропаганда воситалари республика деҳқонлари бу йил Ватанга 5 миллион 850 минг тонна «оқ олтин» бериш юзасидан олинган мажбуриятни бажариш учун қандай меҳнат қилаётганликларини кун сайин кўрсатиб боришлари керак. Журналистларнинг вазифаси қишлоқ меҳнатчиларининг дон, гўшт, сабзавот, бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш йўлидаги курашини мунтазам равишда тасвирлашдан иборат.

Газеталар, телевидение, радио энг муҳим қурилишлардаги ишларнинг боришини доимо диққат марказида тутишлари, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг 1980 йилда ишга тушириладиган объектларни ўз вақтида қуриб битказиш тўғрисидаги кўрсатмалари қандай амалга оширилаётганини кўрсатишлари лозим.

(ЎзТАГ).

МЕҲНАТ РАПОРТИ

Республика гўшт ва сут саноати меҳнатчилари партия XXV съезди ва КПСС Марказий Комитети 1979 йил ноябрь Пленуми тарихий қарорларини амалга ошира бориб, ўнинчи беш йилик топшириқларини муваффақиятли бажариш ва КПСС XXVI съездини муносиб кутиб олиш учун мусобақалашиб, маҳсулот реализация қилиш ҳамда гўшт ва сут маҳсулотларининг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш юзасидан шу йилнинг биринчи ярим йиллик планини муддатидан илгари—25 июнда бажардилар.

Июнь ойининг охиригача пландан ташқари 8 миллион сўмликка яқин маҳсулот реализация қилиш белгиланди.

(ЎзТАГ).

ТИНЧ БУНЁДКОРЛИК ЙЎЛИДАН

КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми партиянинг навбатдаги XXVI съездини чақириш тўғрисида қарор қабул қилганлиги коллективимиз куч-ғайратини жўш урдириб юборди. КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев ўз докладида Ленин партиясининг ички ва ташқи сиёсатини чуқур таҳлил этди, социалистик Ватанимизнинг куч-қудратини янада ошириш, бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш йўлларини кўрсатиб берди. КПСС XXVI съезди тинч бунёдкорликнинг бундан буёнги йўлини белгилайди.

Барча совет халқи каби биз, нефтни қайта ишловчилар ҳам, КПСС XXVI съездини ўнинчи беш йилликнинг план ва социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажариб кутиб олмоқ учун бутун куч-ғайратимизни сарфлаймиз. Бу билан биз Советлар мамлакатининг куч-қудратини мустаҳкамлашга ўзимизнинг муносиб ҳиссамизни қўшамиз.

С. ЖИРНОВ,

Фарғонадаги нефтни қайта ишлаш заводи технология ускуналари машинисти, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ЎНИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ УЧИНЧИ СЕССИЯСИ

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИНИНГ ҚОНУНИ

ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ЎЛКА, ОБЛАСТЬ СОВЕТЛАРИНИНГ, АВТОНОМ ОБЛАСТЛАР ВА АВТОНОМ ОКРУГЛАР ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ СОВЕТЛАРИНИНГ АСОСИЙ ВАКОЛАТЛАРИ ТЎҒРИСИДА

I БОБ

УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1-модда. **Халқ депутатлари ўлка, область Совети, автоном область, автоном округ халқ депутатлари Совети — давлат ҳокимияти органидир**

СССР Конституциясига мувофиқ, халқ депутатлари ўлка, область Совети, автоном область, автоном округ халқ депутатлари Совети ўлка, область, автоном область, автоном округда давлат ҳокимияти органидир.

Халқ депутатлари ўлка, область, округ Совети умумдавлат манфаатларига ва Совет территориясида яшовчи гражданларнинг манфаатларига асосланиб, маҳаллий аҳамиятга молик бўлган барча масалаларни ҳал қилади, юқори давлат органлари чиқарган қарорларни амалга оширади, халқ депутатлари қуйи Советларининг фаолиятига раҳбарлик қилади, республика ва умумиттифоқ аҳамиятига эга бўлган масалаларни муҳокама қилишда қатнашади, автоном область, автоном округ халқ депутатлари Совети эса, ўлка, область аҳамиятига молик масалаларни ҳам муҳокама этишда қатнашади, улар юзасидан ўз таклифларини киритади.

2-модда. **ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ўлка, область, округ Советлари тўғрисидаги қонунлари**

ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг халқ депутатлари ўлка, область, округ Советлари тўғрисидаги қонунлари ушбу қонундан ва шу қонунга мувофиқ чиқариладиган ССР Иттифоқининг бошқа қонун актларидан, ўлка, область Советлари тўғрисидаги қонунлардан, автоном областлар, автоном округлар тўғрисидаги қонунлардан ва иттифоқдош республикаларнинг бошқа қонун актларидан иборат.

3-модда. **Ўлка, область, округ Советини сайлаш тартиби**

Халқ депутатлари ўлка, область, округ Совети умумий, тенг ва тўппа-тўғри сайлов ҳуқуқи асосида яширин овоз бериш йўли билан сайланади. Ўлка, область, округ Советининг ваколат муддати — икки ярим йилдир.

Ўлка, область, округ Советига сайлов ўтказиш тартиби СССР Конституциясига мувофиқ иттифоқдош республикаларнинг қонунлари билан белгиланади.

4-модда. **Ўлка, область, округ Советлари фаолиятининг асосий принциплари**

Халқ депутатлари ўлка, область, округ Советининг фаолияти масалаларни коллектив бўлиб, эркин, ишчанлик руҳида муҳокама қилиш ва ҳал этиш, ошкоравийлик асосида, ижроия комитетининг, Совет тузадиган бошқа органларнинг шу Совет ва аҳоли олдида мунтазам ҳисоб бериб туриши, гражданларни ана шу органлар ишида қатнашишга кенг жалб этиш асосида олиб борилади.

Ўлка, область, округ Совети ўз фаолиятини социалистик қонунчилик талабларига, иқтисодий ва социал ривожланиш давлат планларига тўла мувофиқ ҳолда, жамоат ташкилотлари ва меҳнат коллективлари билан мустаҳкам боғланган ҳолда олиб боради, энг муҳим масалаларни гражданлар муҳокамасига қўяди, маҳаллий кўнгилли жамиятлар фаолиятини йўналтириб туради, уларнинг ишига ёрдам бериб боради, аҳолининг ижтимоий ташаббускорлигини ривожлантиради.

Ўлка, область, округ Совети ва у тузадиган органлар ўз ишлари ва қабул қилган қарорларидан аҳолини мунтазам хабардор қилиб турадилар.

5-модда. **Ўлка, область округ Советининг давлат, хўжалик ва социал-маданий қурилишга раҳбарлик қилиши**

Халқ депутатлари ўлка, область, округ Совети ўз территориясида давлат, хўжалик ва социал-маданий қурилишга раҳбарлик қилади; ўлка, область, автоном область, автоном округнинг иқтисодий ва социал ривожланиш планларини ва бюджетини тасдиқлайди; ўз қарамоғидаги давлат органлари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларга раҳбарлик қилиб боради; колхозлар, бошқа кооператив ташкилотлар ва уларнинг бирлашмаларига давлат раҳбарлигини таъминлайди; мамлакатнинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашга кўмаклашади; қонунларга, давлат ва меҳнат интизомига риоя қилинишини, давлат ва жамоат тартиби сақланишини, гражданларнинг ҳуқуқлари муҳофаза этилишини таъминлайди.

Ўлка, область, округ қарамоғида асосан ўлка, область, округ аҳолисига хизмат қилувчи корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар бўлади. Мазкур корхоналар, муассасалар ва ташкилотларни ўлка, область округ қарамоғига ўтказиш тартиби ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг қонунлари билан белгиланади.

6-модда. **Ўлка, область, округ Советининг ўз территориясида комплекс иқтисодий ва социал ривожланишни таъминлаши. Юқори идорага бўйсунувчи корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар билан ўзаро муносабатлар**

Халқ депутатлари ўлка, область, округ Совети ўзининг ваколатлари доирасида ўз территориясида комплекс иқтисодий ва социал ривожланишни таъминлайди; шу территорияда жойлашган бўлиб, юқори идорага бўйсунувчи корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар қонунларга риоя этишларини контроль қилиб боради; ердан фойдаланиш, табиатни қўриқлаш, қурилиш, меҳнат ресурсларидан фойдаланиш, халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш, аҳолига социал-маданий, маиший ва бошқа хил хизмат кўрсатиш соҳасида уларнинг фаолиятини мувофиқлаштириб ва контроль қилиб туради. Ўлка, область, округ Совети мазкур масалалар юзасидан корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар раҳбарларининг докладларини тинглайди, улар юзасидан қарорлар қабул қилади, зарур ҳолларда ўз таклифларини тегишли юқори органлар муҳокамасига киритади. Совет киритган таклифлар албатта кўриб чиқилиши лозим. Кўриб чиқиш натижалари Советга маълум этилиши керак.

СССР ва иттифоқдош республикалар министрликлари, давлат комитетлари ва идоралари ўз қарамоғидаги корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотлар ўзлари жойлашган ердаги халқ депутатлари ўлка, область округ Советларига планлар лойиҳаларининг контроль рақамларини, асосий кўрсаткичларини (мудофаа маҳсулоти ишлаб чиқариш планлари бундан мустаснодир) тақдим этишларини таъминлайдилар, планларни, шунингдек Советлар территориясида халқ хўжалиги тармоқлари ва саноат тармоқларини ривожлантириш ва жойлаштириш схемаларини ишлаб чиқиш ҳамда тасдиқлаш чоғида мазкур Советлар хулосаларини ҳисобга оладилар.

Ўлкалар, областлар, автоном областлар ва автоном округларнинг бюджетларига ўлка, область, округ Советлари территориясида жойлашган республика қарамоғидаги корхоналар ва хўжалик ташкилотлари оладиган фойданинг бир қисми ўтказилади. Мазкур ажратмаларнинг миқдори ва уларнинг бюджетларга тушиш тартиби иттифоқдош республикаларнинг қонунлари билан белгиланади.

Ўлкалар, областлар, автоном областлар ва автоном округлар бюджетлари даромадларини тузишда иттифоқ қарамоғидаги корхоналар ва хўжалик ташкилотлари ҳам қатнашадилар. Бундай иштирокнинг форма ва методлари ССР Иттифоқи қонунлари билан белгилаб қўйилади.

7-модда. **Ўлка, область, округ Советининг қуйи Советлар фаолиятига раҳбарлик қилиши.**

Халқ депутатлари, ўлка, область, округ Совети халқ депутатлари қуйи Советларининг фаолиятига раҳбарлик қилиб, уларнинг қонунларни, юқори давлат органлари чиқарган бошқа қарорларни, иқтисодий ва социал ривожланиш планларини, умумдавлат, республика, тармоқлараро ва регионал комплекс программаларни амалга ошириш борасидаги ишларини йўналтириб туради; Советларнинг иш тажрибаларини ўрганади, умумлаштиради ва кенг ёяди, уларнинг фаолият формалари ва методларини, Совет органлари ходимларини тайёрлаш ва малакасини ошириш формалари ва усулларини такомиллаштириб боришни таъминлайди.

Ўлка, область, округ Совети қуйи Советлар, уларнинг ижроия комитетлари фаолияти тўғрисидаги докладларни ва ахборотларини тинглайди, қуйи Советларнинг актлари қонунларга мувофиқ келмаган тақдирда, бу актларни бекор қилиш ҳуқуқига эгадир.

8-модда. **Ўлка, область, округ Совети депутатларининг шу Совет давлат ҳокимиятини амалга оширишда қатнашишлари**

Халқ депутатлари ўлка, область, округ Совети ўз ваколатларини унинг ишида мазкур Советнинг ҳар бир депутати актив қатнашиши асосида амалга оширади. Депутат ўз ваколатларини ишлаб чиқариш ёки хизмат фаолиятидан ажралмаган ҳолда амалга оширади.

Ўлка, область, округ Советининг депутати Совет сессияси, ўзи сайланган ижроия комитети ва доимий комиссия мажлислари вақтида, шунингдек Совет ва унинг ижроия комитети топшириқларини бажариш учун доимий ишлаб турган жойидаги ўртача иш ҳақи сақланган ҳолда ўз ишлаб чиқариш ёки хизмат вазифаларини бажаришдан озод қилиб қўйилади. Ўлка, область, округ Советининг депутатига ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг қонунларида белгиланган депутатлик фаолиятининг бошқа гарантиялари ҳам таъминланади.

II БОБ

ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ЎЛКА, ОБЛАСТЬ СОВЕТЛАРИНИНГ КОМПЕТЕНЦИЯСИ

9-модда. **Планлаштириш, моддий-техника таъминоти, ҳисоб-китоб ва ҳисобот соҳасидаги ваколатлар**

Халқ депутатлари ўлка, область Совети:

1) Ўлка, областнинг иқтисодий ва социал ривожланиш жорий ва перспектив планларини тасдиқлайди, бу планларнинг амалга оширилишини ташкил этади ва контроль қилиб боради, уларнинг бажарилиши тўғрисидаги ҳисоботларни тасдиқлайди; жорий ва перспектив планларни ишлаб чиқиш чоғида сайловчиларнинг наказларини, меҳнат коллективларининг таклифларини ҳисобга олади; планли тартибда иш олиб боришни яхшилаш, территориал ва тармоқ ривожланишни бир-бирига оқилона боғлаб бориш, ўлка, область экономикасининг балансли тарзда ўсишини таъминлаш тадбирларини кўради; ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлиги ошишига, фан-техника тараққиёти тезлашишига, меҳнат унумдорлиги ўсиши ва маҳсулот сифати яхшиланишига ҳаракат қилади;

2) Ўлка, областнинг иқтисодий ва социал ривожланиш планлари таркибида социал ривожланиш соҳасидаги барча комплекс тадбирлар бўйича йиғма бўлимларни ишлаб чиқади ва бу бўлимларда ишлаб чиқаришни ривожлантириш, капитал қурилиш ва уларнинг самарадорлигини ошириш топшириқлари билан боғлаган ҳолда меҳнат шароитини яхшилаш, ходимларнинг малакасини ва касб маҳоратини, аҳолининг умумий таълим даражаси ва маданий савиясини ошириш, уй-жой ва маданий-маиший турмуш шароитларини, медицина хизматини яхшилаш тадбирларини ҳамда социал тараққиёт ва маданият соҳасидаги бошқа чора-тадбирларни назарда тутади;

3) Юқори идорага бўйсунган бўлиб, ўлка, область территориясида жойлашган корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар тақдим этган шу корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар планлари лойиҳаларининг Совет компетенциясига алоқадор қисмини кўриб чиқади, зарур ҳолларда ўз таклифларини тегишли юқори органларга киритади ва бу таклифларни муҳокама қилишда қатнашади; маҳаллий қурилиш материаллари ишлаб чиқариш, халқ истеъмоли товарлари чиқариш, уй-жой-коммунал ва маданий-маиший қурилишга оид йиғма жорий ва перспектив планлар тузади ва уларни тасдиқлайди, шунингдек мазкур планларнинг бажарилишини контроль қилиб боради, юқори идорага бўйсунувчи корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотлар бўйича берилган кўрсаткичларни йиғма планларга киритиш вақтида СССР ва иттифоқдош республикаларнинг тегишли министрликлари, давлат комитетлари ва идоралари томонидан тасдиқланган план топшириқларига асосланиб иш кўради;

4) Ўлка, областга бўйсунувчи корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг жорий ҳамда перспектив планларини тасдиқлайди, мазкур корхоналар, муассасалар ва ташкилотларни жойлаштириш, ривожлантириш ва ихтисослаштириш масалаларини ҳал этади, уларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш чораларини кўради;

5) Совет территориясидаги территориал-ишлаб чиқариш комплекслари ва саноат узелларини ташкил этиш ва ривожлантиришни назарда тутувчи регионал ва бошқа программаларни ишлаб чиқишда қатнашади;

6) СССР ва иттифоқдош республикаларнинг тегишли министрликлари, давлат комитетлари ва идораларига улар қарамоғидаги корхоналарда халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш тўғрисида таклифлар киритади (бу таклифларни кўриб чиқиш натижалари ўлка, область Советига кўпи билан бир ойлик муддат ичида маълум қилиниши лозим); СССР ва иттифоқдош республика министрликлари, давлат комитетлари ва идораларининг ўз қарамоғидаги корхоналарида асосий маҳсулот ишлаб чиқариш юзасидан белгиланган номенклатурадан ташқари халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқаришни ташкил этиш тўғрисида киритган таклифлари юзасидан хулосалар беради;

7) Меҳнат ресурслари, маҳаллий қурилиш материаллари ва ёқилғи балансларини, ер балансини, аҳолининг пул даромадлари ва ҳаражатлари балансини ҳамда ўлка, область территориясида комплекс иқтисодий ва социал ривожланишни планлаштириш учун зарур бўлган бошқа балансларни ишлаб чиқади;

8) Ўлка, область қарамоғидаги корхоналар, муассасалар ва ташкилотларни қонунларда белгиланган тартибда тузади, қайта ташкил этади ёки тугатади; зарур ҳолларда юқори идорага бўйсунувчи корхоналар ва ташкилотларни тузиш, қайта ташкил этиш ёки тугатиш тўғрисида таклифлар киритади;

9) ўлка, область қарамоғидаги таъминот ва савдо ташкилотларига раҳбарлик қилади, ўлка, область қарамоғидаги корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг моддий-техника таъминотини шунингдек улар ишлаб чиқарган маҳсулотларнинг сотилишини ташкил қилади;

10) ўлка, область қарамоғидаги корхоналар, муассасалар ва ташкилотларда ҳисоб-китоб, ҳисобот ва статистика ишига раҳбарлик қилади.

10-модда. **Бюджет-молия ишлари ва нарх-наволар соҳасидаги ваколатлар**

Халқ депутатлари ўлка, область Совети:

1) ўлка, область бюджетини тасдиқлайди ва унинг ижросини ташкил этади. Бюджетни тузиш чоғида сайловчиларнинг наказларини ҳисобга олади; зарур ҳолларда бюджетнинг ижроси жараёнида ўлка, область бюджети маблағларини хўжалик тармоқлари, ижроия комитетининг бўлимлари ва бошқармалари ўртасида қайта тақсимлайди, шунингдек тасдиқланган иш ҳақи фонди доирасида иш ҳақи тўлашга маблағлар ажратади; ўлка, область бюджетининг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни тасдиқлайди;

2) ўлка, область бюджетини ижро этиш вақтида олинган қўшимча даромадларни, шунингдек даромадлар ошириб бажарилиши ёки харажатлар тежалиши натижасида йил охирига келиб даромадларнинг харажатлардан ортиқ бўлган суммасини маҳаллий хўжалик ва социал-маданий тадбирларни маблағ билан таъминлаш, шу жумладан белгиланган план лимитларидан ташқари капитал маблағлар ажратиш учун, маҳаллий Советлар ижроия комитетларининг, улар бўлимлари ва бошқармаларининг, судлар, давлат арбитражи ва нотариал контораларнинг биноларини капитал ремонт қилиш учун, уларга анжом ва асбоб-ускуналар сотиб олиш учун, шунингдек район, шаҳар, шаҳарлардаги район, посёлка ва қишлоқ Советларининг ижроия комитетлари биноларини қуриш, уларга транспорт воситалари сотиб олиш ва уларни ремонт қилиш учун сарфлайди (давлат капитал маблағлари сарфлаш плани ва социал-маданий муассасалар тармоқларини ривожлантириш плани бажарилмаганлиги муносабати билан фойдаланилмай қолган маблағлардан ташқари, юқоридаги маблағларни ўлка, область бюджетидан чегириб олишга йўл қўйилмайди);

3) қуйи Советлар ижроия комитетларининг моддий-молиявий базасини мустаҳкамлаш тадбирларини амалга оширади; ўлка, область бюджетида қонунларга мувофиқ халқ депутатлари ўлка, область Совети ижроия комитетининг кўзда тутилмаган харажатлар фондини тузади;

4) давлат ва маҳаллий солиқлар ҳамда йиғимларни ҳисоблаб чиқиш ва ундириш ишига раҳбарлик қилади; табиий офатлардан зарар кўрган колхозларга қонунларга мувофиқ равишда даромад солиғи тўлаш муддатини узайтириб беради, зарур ҳолларда бу колхозларни тегишли бюджетлар ҳисобига солиқ тўлашдан батамом ёки қисман озод қилади; ўлка, область учун солинадиган қишлоқ хўжалик солиғининг ўртача ставкаларига асосланиб, айрим районлар ва аҳоли пунктлари учун солиқ ставкалари белгилайди; зарурат туғилган ҳолларда, солиқ солинадиган объектлар ва солиқ тўловчилар группаларининг айрим категориялари учун ҳам, шунингдек айрим солиқ тўловчилар учун ҳам маҳаллий солиқлар ва йиғимлар ставкаларини камайтириш ва шундай солиқ ва йиғимлар бўйича имтиёзлар белгилаб қўйиши мумкин солиқлар ва йиғимлар тўғрисидаги қонунларга биноан ўз ихтиёрига берилган бошқа масалаларни ҳал қилади;

5) автоном область, автоном округлар, районлар ва ўлка, областга бўйсунувчи шаҳарлар бўйича СССР Давлат банкининг ўлка, область конторaси квартал касса планларини кўриб чиқади, уларнинг бажарилиш чораларини кўради; ўлка, область бўйича колхозларга, қишлоқ хўжалигидаги хўжаликлараро корхоналар (ташкилотлар)га, уй-жой қуриш кооперативларига ва якка тартибда қарз олувчиларга узоқ муддатли кредит бериш планларини тасдиқлайди; берилган кредитлардан тўғри фойдаланилиши ва узоқ муддатли ссудалар ўз вақтида қайтарилиши устидан контроль олиб боради; узоқ муддатли кредитларни қарз олувчиларнинг ҳар бир группаси учун узоқ муддатли кредит бериш планида белгиланган умумий сумма доирасида автоном область, автоном округлар, районлар ва ўлка, областга бўйсунувчи шаҳарлар ўртасида қайта тақсимлайди; давлат меҳнат омонат кассалари, маҳаллий давлат страхованиеси органлари ишларини йўналтириб туради;

6) ўлка, область территориясида ягона нарх-наво сиёсатини ўтказиш тадбирларини амалга оширади; баҳолар ва тарифларга риоя қилиниши устидан давлат ва жамоат контроли олиб бориш самарадорлигини ошириш, шунингдек давлат нарх-наво интизомининг бузиш ҳолларининг олдини олиш ва бундай ҳолларни йўқотиш юзасидан зарур чоралар кўради; қонунларга мувофиқ баҳолар ва тарифларни тасдиқлаш масалаларини ҳал этади.

11-модда. **Саноат, қурилиш, шаҳарсозлик ва архитектура соҳасидаги ваколатлар**

Халқ депутатлари ўлка, область Совети:

1) ўлка, областга бўйсунувчи саноат корхоналари ва бирлашмаларига раҳбарлик қилади, уларнинг молиявий-хўжалик фаолияти якунларини, олинган фойданинг белгиланган тартибда тақсимланишини тасдиқлайди; мазкур корхоналар ва бирлашмаларнинг маҳаллий хом ашёдан, шунингдек шу корхоналар ва бирлашмаларнинг ўзидан чиққан чиқитлар ва хом ашёлардан ишлаб чиқарилган маҳсулотларини тақсимлайди; қонунларга мувофиқ равишда маҳаллий саноатни ривожлантириш фондини тузади;

2) халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқаришни ривожлантиришга раҳбарлик қилади, ўлка, область территориясида жойлашган барча корхоналарда ана шундай товарлар ишлаб чиқаришни мувофиқлаштиради ва контроль қилади, товарлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш, уларнинг ассортиментини кенгайтириш ва сифатини ошириш чораларини кўради; ишлаб чиқаришнинг марказлаштирилган тартибда тақсимланмайдиган чиқитларидан фойдаланиб, маҳаллий хом ашё базасида қурилиш материалларини ишлаб чиқаришни ташкил этади; халқ бадиий ҳунармандчилиги ва касбкорлигини ривожлантиришга кўмаклашади;

3) ўлка, область территориясида жойлашган бўлиб, юқори идорага бўйсунувчи саноат корхоналари, бирлашмалари ва ташкилотларига ишлаб чиқариш қувватларидан, моддий, меҳнат ва молия ресурсларидан оқилона фойдаланишда, ишчи ва хизматчиларга социал-маданий, маиший ва бошқа хил хизматни яхшилашда ёрдам кўрсатади;

4) шаҳарсозлик, архитектура ва комплекс иморатлар қуриш ишига раҳбарлик қилади; район планировкаси лойиҳалари ва схемаларини, шаҳар атрофи зоналари планировкаси лойиҳаларини, шаҳарлар ҳамда бошқа аҳоли пунктларининг бош планларини ҳамда муфассал планировкаси лойиҳаларини, ўлка, область территориясидаги қурилишларнинг жойлаштирилишини, шунингдек саноат, транспорт объектлари ва бошқа объектларни кенгайтириш ва реконструкция қилишни белгиланган тартибда тасдиқлайди ёки келишиб олади;

5) ўлка, область территориясида олиб борилаётган қурилишлар устидан, қурилиш-монтаж ишларининг муддатлари ва сифати, уй-жой-граждан аҳамиятига молик барча объектларда, ўлка область қарамоғидаги ишлаб чиқариш объектларида лойиҳа ва сметаларга риоя этилиши, юқори органларга қарашли ишлаб чиқариш объектларида лойиҳаларга риоя қилиниши устидан, шунингдек кимга қарашли эканлигидан қатъи назар, қурилиш объектлари учун ажратиб берилган ер участкаларидан тўғри фойдаланилиши устидан контроллик қилиб боради; қонун талабларига хилоф равишда олиб борилаётган қурилишларни тақиқлаб ёки тўхтатиб қўяди;

6) ўлка, областга бўйсунувчи лойиҳа, қурилиш-монтаж ва ремонт — қурилиш ташкилотларига раҳбарлик қилади, уларнинг ишлаб чиқариш — молия планларини бажаришларини таъминлайди; ўлка, область қарамоғидаги қурилишлар ва объектлар бўйича қонунда белгиланган смета қиймати доирасида лойиҳалар ва титул рўйхатларини тасдиқлайди;

7) ўлка, область қарамоғидаги объектлар қурилиши бўйича буюртмачи вазифасини бажаради; кооператив қурилишини ташкил этади; якка тартибдаги уй-жой қурилишига кўмаклашади; корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, колхозлар ва совхозларнинг розилиги билан уларнинг уй-жой, коммунал, йўл қурилишига, маориф, маданият, соғлиқни сақлаш, физкультура ва спорт, социал-таъминот муассасалари, савдо ва умумий овқатланиш, маиший хизмат корхоналари қурилишига ажратиладиган маблағларидан биргаликда фойдаланиш, шунингдек бу маблағларни бирлаштириш тўғрисидаги масалаларни ҳал қилади, қурилишларнинг шу турлари бўйича буюртмачи белгилайди.

12-модда. **Қишлоқ хўжалиги ва тайёрлаш соҳасидаги ваколатлар**

Халқ депутатлари ўлка, область Совети:

1) қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига раҳбарлик қилади, унинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштиришни кўпайтириш ва унинг сифатини ошириш чораларини кўради; автоном область, автоном округлар, районлар, ўлка, область қарамоғидаги қишлоқ хўжалик корхоналари, бирлашмалари ва ташкилотлари учун қишлоқ хўжалик маҳсулотлари давлат харид қилиш план топшириқларини тасдиқлаб беради, уларнинг қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотиш планларини ўз вақтида бажаришларини ташкил этади; қишлоқ хўжалик маҳсулотлари яхши сақланишини таъминлайди;

2) фан, техника ютуқларини ва илғор тажрибани қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига жорий этиш, колхозлар, совхозлар, бирлашмалар, бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари ва ташкилотларида иқтисодий ва молиявий ишларни такомиллаштириш, қишлоқ хўжалик техникасидан, транспортдан, ёқилғи, ўғитлар, заҳарли химикатлар ва бошқа моддий-техника ресурсларидан самарали фойдаланиш ва уларни тўғри сақлаш чораларини кўради; колхозлар, совхозлар ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари ҳамда ташкилотларининг ишлаб чиқариш йўналишини белгилаш ёки ўзгартириш билан боғлиқ бўлган масалаларни ҳал қилади ёхуд қонунларда кўзда тутилган ҳолларда бу масалаларни ҳал этишда қатнашади; мелиорация қурилишига раҳбарлик қилади, мелиорация иншоотларидан самарали фойдаланишни таъминлайди; ветеринария хизматига раҳбарлик қилади;

3) колхозларнинг Уставларига, колхозлар ишларини бошқаришнинг демократик асосларига риоя қилиниши устидан, колхозларда шахсий ва жамоат манфаатлари бир-бирига тўғри боғлаб борилиши устидан контроллик қилади; қишлоқ хўжалигида хўжаликлараро корхоналар (ташкилотлар), бирлашмалар ташкил этиш билан боғлиқ масалаларни, уларнинг фаолиятига, уларни қайта тузиш ва тугатишга оид масалаларни белгиланган тартибда ҳал қилади;

4) корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг ёрдамчи хўжаликларида, шунингдек колхозчилар, ишчилар, хизматчилар ва бошқа гражданларнинг шахсий ёрдамчи хўжаликларида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш, коллектив боғдорчилик ва полизчиликни янада ривожлантириш тадбирларини ишлаб чиқиб, амалга оширади.

13-модда. **Табиатни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш соҳасидаги ваколатлар**

Халқ депутатлари ўлка, область Совети:

1) ўлка, область территориясидаги ҳамма ерлардан фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилиш соҳасида давлат бошқаруви ва давлат контролини амалга оширади; ер участкалари беради ва уларни қайтариб олади ҳамда ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг қонунларида белгиланган ҳолларда ва тартибда ер тўғрисидаги низоларни ҳал қилади; юқори органларнинг қарорига биноан ер участкаларини ажратиб бериш ва уларни қайтариб олиш хусусида ўз хулосаларини беради; ердан фойдаланувчилар тупроқ унумдорлигини ошириш, шамол ва сув эрозиясининг, тупроқнинг шўрланиш, ботқоқланиш ҳолати олдини олиш, шунингдек тупроқ ҳолатини ёмонлаштирувчи бошқа жараёнларга йўл қўймаслик юзасидан самарали чоралар кўришлари устидан контроль ўрнатади;

2) ўлка, область территориясида сувдан, ўрмонлардан, ер ости бойликларидан, атмосфера ҳавосидан ва ҳайвонот дунёсидан фойдаланиш ва уларни сақлаш соҳасида давлат бошқаруви ва давлат контролини амалга оширади; танҳо фойдаланиш учун сув объектларини тўла ёки қисман бериб қўяди; ўрмон хўжалигини ривожлантириш, ўрмон ресурсларидан фойдаланиш ишини планлаштиришда қатнашади; ер ости бойликларидан фойдаланиш вақтида бузилган ер участкаларини хавфсиз ҳолатга келтириш, шунингдек ерларни экин экишга яроқли ҳолга келтириш тадбирлари амалга оширилиши устидан контроллик қилади;

3) атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш, уларни сақлаш ва қайта тиклаш тадбирлари ишлаб чиқилиши ва амалга оширилишини таъминлайди.

14-модда. **Йўл хўжалиги, транспорт ва алоқа соҳасидаги ваколатлар**

Халқ депутатлари ўлка, область Совети:

1) ўлка, область территориясида умум фойдаланадиган автомобиль йўллари шохобчаларини ривожлантиришни ва уларнинг яхши сақланишини таъминлайди; ўлка, область автомобиль йўллари ва маҳаллий аҳамиятга эга бўлган бошқа йўлларни қуриш, ремонт қилиш, яхши ҳолатда сақлаш ва улардан фойдаланиш ишига раҳбарлик қилади; умумдавлат ва республика аҳамиятига эга бўлган автомобиль йўлларини қуриш, яхши ҳолатда тутиш ва улардан тўғри фойдаланишга кўмаклашади; хўжалик ичидаги автомобиль йўлларини қуриш, ремонт қилиш ва яхши ҳолатда тутиш устидан контроллик қилади;

2) маҳаллий автомобиль йўлларини қуриш, реконструкциялаш, ремонт қилиш ва яхши ҳолатда тутиш ишига колхозлар, совхозларни, саноат, транспорт, қурилиш ва бошқа корхоналар ҳамда хўжалик ташкилотларини қонунларда белгиланган тартибда жалб этишни ташкил қилади, бу ишда қатнашиш формаларини белгилаб беради;

3) автомобиль йўлларини ўлка, область аҳамиятига молик йўллар қаторига ўтказиш масалаларини ҳал қилишда қатнашади; тегишли юқори органлар билан келишиб туриб, ўлка, область йўлларидан ташқари, маҳаллий аҳамиятга молик йўллар рўйхатини тасдиқлайди;

4) ўлка, область қарамоғидаги транспорт ва алоқа корхоналарига раҳбарлик қилади; юқори идорага бўйсунувчи транспорт корхоналари ва ташкилотларининг аҳолига хизмат кўрсатиш фаолияти устидан контроллик қилади, юк ташиш планларини бажаришда уларга ёрдам беради; йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш, шунингдек алоқа корхоналари томонидан аҳолига хизмат қилинишини яхшилаш чораларини кўради.

15-модда. **Уй-жой, коммунал хўжалик ва ободончилик соҳасидаги ваколатлар**

Халқ депутатлари ўлка, область Совети:

1) уй-жой, коммунал хўжалик ва ободончилик ишларига, ўлка, область қарамоғидаги уй-жой, коммунал — хўжалик ва ободончилик корхоналари, муассасалари ва ташкилотларига раҳбарлик қилади; уй-жой коммунал хўжаликни комплекс ривожлантиришни таъминлайди;

2) маҳаллий Советлар ихтиёрида бўлган уй-жой фондини сақлаш, ундан тўғри фойдаланиш, уни капитал ва жорий ремонт қилиш ишини таъминлайди; идораларга қарашли уй-жой фондини, коммунал корхоналар ва иншоотларнинг ҳолати ва улардан фойдаланиш устидан, кооператив уй-жойлар ва гражданларнинг шахсий мулкидаги уйларнинг яхши сақланиши устидан контроль олиб боришни уюштиради; идораларга қарашли уй-жой фондини маҳаллий Советлар ихтиёрига ўтказиш чораларини кўради; уй-жойга муҳтож бўлган гражданларни ҳисобга олиш ҳолатини, шунингдек уй-жой майдонининг тўғри тақсимланишини контроль қилиб боради;

3) Шаҳарлар, посёлкалар ва бошқа аҳоли пунктларини электрлаштириш, сув билан, газ билан, иссиқлик ва канализация билан таъминлаш, аҳолига коммунал хизмат кўрсатиш ва уни ёқилғи билан таъминлаш чораларини ишлаб чиқади ва уларни амалга оширишни ташкил қилади; тозалаш иншоотлари ва мосламалари қуриш ва улардан фойдаланиш устидан контроль қилиб боради;

4) юқори идорага бўйсунувчи корхоналар, муассасалар ва ташкилотларни аҳоли пунктларини ободонлаштиришда қатнашишга жалб этиш ишлари устидан контроль қилиб боради.

16-модда. **Савдо-сотиқ, умумий овқатланиш ва маиший хизмат соҳасидаги ваколатлар**

Халқ депутатлари ўлка, область Совети:

1) ўлка, область территориясида давлат ва кооператив савдосига, умумий овқатланиш ишларига, ўлка, область қарамоғидаги савдо ва умумий овқатланиш корхоналари, ташкилотлари ишига раҳбарлик қилади; юқори идорага бўйсунувчи савдо ва умумий овқатланиш корхоналари ҳамда ташкилотлари ишини мувофиқлаштириб ва контроль қилиб боради;

2) ўлка, область қарамоғидаги чакана савдо ва умумий овқатланиш корхоналари ҳамда ташкилотлари учун товар обороти планларини тасдиқлаб беради; давлат савдоси ва матлубот кооперацияси ташкилотлари бўйича халқ истеъмоли товарларининг белгиланган номенклатурага мувофиқ бозор фондларини тақсимлайди ва қайта тақсимлайди; Корхоналар, бирлашмалар, колхозлар ва совхозларнинг савдо ва умумий овқатланиш корхоналари ҳамда ташкилотлари билан шартномалар тузишларини таъминлайди;

3) ўлка, область матлубот жамиятлари союзи Уставига, матлубот кооперацияси ишларини бошқаришнинг демократик асосларига риоя этилиши устидан контроллик қилади;

колхоз савдосини ривожлантириш чораларини кўради; колхоз бозорларида савдо қилиш қоидаларини белгилаб беради;

4) аҳолига маиший хизмат кўрсатиш, ўлка, область қарамоғидаги маиший хизмат корхоналари ва ташкилотлари ишига раҳбарлик қилади, уларнинг молиявий — хўжалик фаолияти якунларини тасдиқлайди, олинган фойдани белгиланган тартибда тақсимлаб қўяди; ўлка, область қарамоғидаги корхоналар ва ташкилотлар учун маиший хизмат кўрсатиш планларини тасдиқлайди; юқори идорага бўйсунувчи маиший хизмат корхоналари ва ташкилотлари ишини мувофиқлаштириб ва контроль қилиб боради.

17-модда. **Халқ маорифи, фан, маданий-оқартув ишлари ва санъат соҳасидаги ваколатлар**

Халқ депутатлари ўлка, область Совети:

1) Халқ маорифи, мактабгача ва мактабдан ташқари тарбия ишларига, шунингдек мактаб-интернатлар, болалар уйлари, махсус мактаблардаги болалар ва ўсмирларнинг тарбияси ишига раҳбарлик қилади, ёшларнинг умумий мажбурий ўрта таълим олишларини таъминлайди, мактабнинг ишлаб чиқариш билан боғланишини мустаҳкамлаш, умумий таълим мактаблари ўқувчиларини мактаб дарсликлари билан текин таъминлаш чораларини кўради;

2) Кимга қарашли бўлишидан қатъи назар, умумий таълим мактаблари, мактабгача ва мактабдан ташқари болалар тарбия муассасаларининг ишлари устидан, умумий таълим фондини тўғри тузиш ва ундан тўғри фойдаланиш устидан контроллик қилиб боради; васийлик ва ҳомийлик органлари ишини йўналтириб туради;

3) фанни ривожлантиришга, ўлка, область территориясида жойлашган олий ва ўрта махсус ўқув юртлари, шунингдек ҳунар-техника ўқув юртлари ишига ёрдамлашиб боради;

(Давоми учинчи бетда).

ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ЎНИНЧИ ЧАҚИРИҚ УЧИНЧИ СЕССИЯСИ

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИНИНГ ҚОНУНИ

ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ЎЛКА, ОБЛАСТЬ СОВЕТЛАРИНИНГ, АВТОНОМ ОБЛАСТЛАР ВА АВТОНОМ ОКРУГЛАР ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ СОВЕТЛАРИНИНГ АСОСИЙ ВАКОЛАТЛАРИ ТЎҒРИСИДА

(Боши иккинчи бетда).

4) маданий-оқартув ишларига, ўлка, область қарамоғидаги маданий-оқартув ташкилотлари ва муассасаларига, санъат ташкилотлари ва муассасаларига раҳбарлик қилади, кимга бўйсунишидан қатъи назар, маданий-оқартув ташкилотлари ва муассасалари, санъат ташкилотлари ва муассасалари фаолиятини мувофиқлаштириб ва контроль қилиб боради;

5) телевидение ва радиоэшиттиришни ривожлантириш ишига раҳбарлик қилади; аҳолига кино хизмати кўрсатишни уюштиради; театр, музика, хореография, тасвирий санъатни ва санъатнинг бошқа турларини, халқ ижодиёти ва бадиий ҳаваскорликни ривожлантириш чораларини кўради; совет гражданлик маросимларини турмушга сингдириш ишини йўлга солиб туради; тарих ва маданият ёдгорликларини сақлаш ва улардан фойдаланиш соҳасида давлат бошқаруви ва давлат контролини амалга оширади;

6) ўлка, область қарамоғидаги нашриётчилик ишига, полиграфия ишлаб чиқаришига, китоб савдоси корхоналари ва ташкилотларига раҳбарлик қилади.

18-модда. **Соғлиқни сақлаш, физкультура ва спорт соҳасидаги ваколатлар**

Халқ депутатлари ўлка, область Совети:

1) ўлкада, областда соғлиқни сақлаш ишларига, ўлка, область қарамоғидаги соғлиқни сақлаш ташкилотлари ва муассасаларига раҳбарлик қилади; аҳолига медицина ёрдами кўрсатилишини таъминлайди; юқори идорага бўйсунувчи соғлиқни сақлаш муассасалари иши устидан контроллик қилади; ҳамма корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг аҳоли соғлиғини сақлаш, аҳолининг санитария-эпидемиология бехатарлигини таъминлаш, юқумли касалликларнинг олдини олиш соҳасидаги тадбирларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш борасидаги фаолиятини мувофиқлаштириб ва контроль қилиб боради; оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, хотин-қизларнинг меҳнат, турмуш ва дам олиш шароитларини яхшилаш ишларини ташкил этади;

2) ишлаб чиқариш, уй-жой ва жамоат биноларида, шаҳарлар ва бошқа аҳоли пунктларида шовқиннинг олдини олиш, уни камайтириш ва йўқотиш тадбирлари ўтказиш ишини мувофиқлаштириб ва контроль қилиб боради;

3) атроф муҳитни соғломлаштириш, сув ҳавзалари, тупроқ ва атмосфера ҳавосини санитария жиҳатдан муҳофаза қилиш қоидаларига риоя этилиши устидан давлат контроли олиб боради;

4) физкультура ва спорт ишларига раҳбарлик қилади; спорт иншоотлари ва бинолари тармоғини, меҳнаткашлар оммавий дам оладиган зоналарни ривожлантиришни таъминлайди.

19-модда. **Меҳнат соҳасидаги, меҳнат ресурсларидан фойдаланиш ва кадрлар тайёрлаш, социал таъминот соҳасидаги ваколатлар**

Халқ депутатлари ўлка, область Совети:

1) ўлка, область территориясида меҳнат ресурсларининг тақсимланишини ҳисобга олиш ва тартибга солишни таъминлайди, улардан оқилона фойдаланиш, шунингдек ишга жойлаштириш системасини ривожлантириш чораларини кўради; кимга бўйсунишидан қатъи назар, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларда меҳнат муҳофазаси ва техника хавфсизлиги қоидаларига, ишлаб чиқариш санитарияси қоидаларига риоя этилиши устидан контроль қилиб боради;

2) министрликлар, давлат комитетлари ва идоралар билан биргаликда корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотларни ишчи кучи билан таъминлаш планларини ишлаб чиқишда қатнашади: ишчиларни ташкилий равишда ишга қабул қилиш, бошқа жойдаги ишга кўчириш, ўрта умумий таълим мактабларини тамомлаётган ёшларни ишга жойлаштириш планларини кимга бўйсунишидан қатъи назар, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларга топшириқлар белгилаш йўли билан тасдиқлайди, бу планларнинг бажарилиши устидан контроллик қилади;

3) касаба союз органлари ва бошқа жамоат ташкилотлари билан бирга ўлка, область территориясида социалистик мусобақани ривожлантириш чораларини кўради;

4) ўлка, область қарамоғидаги корхоналар, муассасалар ва ташкилотлардаги ишчилар ва хизматчиларни тайёрлаш ва малакасини оширишга раҳбарлик қилади, юқори идорага бўйсунувчи корхоналар, муассасалар ва ташкилотларда бу иш қандай йўлга қўйилганлигини контроль қилиб боради;

5) социал таъминот ишларига, ўлка, область қарамоғидаги социал таъминот муассасалари ва ташкилотларига раҳбарлик қилади; ўлка, область территориясида жойлашган бўлиб, юқори идорага бўйсунувчи социал-таъминот муассасалари ва ташкилотларининг ишлари устидан контроллик қилади;

6) маҳаллий аҳамиятга молик шахсий пенсиялар тайинлайди; қонунларда назарда тутилган тартибда республика ва иттифоқ миқёсидаги шахсий пенсиялар тайинлаш тўғрисида илтимосномалар киритади; колхозчилар социал таъминотининг ўлка, область кенгашини тузади ва унинг фаолиятини контроль қилиб боради; инвалидлар ва пенсионерларни ишга жойлаштириш ҳамда уларга моддий-маиший хизмат кўрсатишни, шунингдек ҳарбий хизматчилар, ҳалок бўлган жангчилар ва партизанларнинг оила аъзоларини ишга жойлаштиришни ташкил этади; врачлик—меҳнат экспертизаси органлари ишига раҳбарлик қилади.

20-модда. **Социалистик қонунчиликни таъминлаш, давлат ва жамоат тартибини сақлаш, гражданларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, халқ контролини амалга ошириш соҳасидаги ваколатлар**

Халқ депутатлари ўлка, область Совети:

1) ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республиканинг қонунларига, давлат ҳокимияти ва бошқаруви юқори органларининг бошқа актларига риоя қилинишини, давлат ва жамоат тартиби сақланишини, социалистик мулк қўриқланишини, гражданлар, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг ҳуқуқлари ҳамда қонуний манфаатлари ҳимоя этилишини таъминлайди; ҳуқуқий ишларни такомиллаштириш чораларини кўради, ўлка, областга бўйсунувчи корхоналар, муассасалар ва ташкилотларда бу иш устидан раҳбарлик қилиб боради, аҳолига қонунларни тушунтиришни ва юридик ёрдам кўрсатишни уюштиради;

2) ўлка, область Советига бўйсунувчи бошқарув органлари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг раҳбарлари чиқарган актларни зарур ҳолларда бекор қилади; юқори идорага қарашли корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар раҳбарларининг ердан, сувдан фойдаланиш, атроф муҳитни қўриқлаш, қурилиш, уй-жой ва коммунал хўжалик, меҳнат ресурсларидан фойдаланиш, халқ истеъмоли товарлари ва маҳаллий қурилиш материаллари ишлаб чиқариш, тарих ва маданият ёдгорликларини сақлаш ва улардан фойдаланиш, аҳолига социал-маданий, савдо, маиший ва бошқа хил хизмат кўрсатиш масалалари юзасидан чиқарган ва қонунларга зид бўлган актларининг ижросини тўхтатиб қўяди ҳамда бу ҳақда тегишли юқори органларга маълум қилади;

3) гражданларнинг таклифлари, ариза ва шикоятлари ўз вақтида ҳамда тўғри кўриб чиқилиши ва ҳал этилишини таъминлайди, бу иш ўлка, область Совети ижроия комитетининг бўлимлари ва бошқармаларида, халқ депутатларининг қуйи Советларида, ўлка, область территориясида жойлашган корхоналар, муассасалар ва ташкилотларда қандай аҳволда эканлигини текшириб боради, шу масалалар юзасидан уларнинг раҳбарлари ҳисоботларини тинглайди;

4) қонунларда белгиланган ҳолларда ва тартибда қарорлар қабул қилиб, уларни бузганлик учун белгиланган доирада маъмурий жавобгарликка тортишни назарда тутади;

5) ўлка, область халқ контроли комитетини тузади ва унинг составини ўзгартиради; ўлка, область халқ контроли комитети фаолиятига раҳбарлик қилади, унинг иши тўғрисидаги ҳисоботларни тинглайди; ўлка, область халқ контроли комитетининг қарорлари қонунларга мувофиқ келмаган тақдирда, уларни бекор қилади;

6) ўлка, область судини сайлайди ва унинг составини ўзгартиради; ўлка, область судининг иши ҳақидаги ҳисоботларни тинглайди; давлат арбитражи ва нотариатига раҳбарлик қилади; адвокатура устидан умумий раҳбарлик олиб боради; прокуратура органларининг ишида уларга кўмак беради;

7) ўз итоатидаги ички ишлар органларига раҳбарлик қилади;

8) табиий офатларнинг олдини олиш ва уларнинг оқибатларини тугатиш чоралари кўрилишини ташкил этади, зарур ҳолларда мазкур тадбирларни бажариш ишида қатнашиш учун корхоналар, муассасалар ва ташкилотларни, шунингдек аҳолини жалб этади.

21-модда. **Мудофаа ишлари соҳасидаги ваколатлар**

Халқ депутатлари ўлка, область Совети:

1) барча мансабдор шахслар ва гражданлар, шунингдек корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар умумий ҳарбий мажбурият тўғрисидаги СССР Қонунини бажаришларини таъминлайди; ўлка, область территориясида граждан мудофааси ишига раҳбарлик қилади;

2) Улуғ Ватан уруши қатнашчилари, СССР Қуролли Кучлари сафидан запасга чиқарилган ва ҳарбий хизмат вазифасини ўтаб келган гражданлар учун белгиланган имтиёз ва афзалликлар тўғрисидаги ҳамда ҳақиқий ҳарбий хизматга чақирилган гражданлар, ҳалок бўлган жангчилар ва партизанларнинг оилалари учун имтиёз ва нафақалар бериш тўғрисидаги қонунларга риоя этилишини контроль қилиб боради;

3) СССР Қуролли Кучлари учун резерв тайёрлашни таъминлаш ва бошқа мудофаа вазифаларини бажариш тадбирларини амалга оширади; аҳолини ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш ишини уюштиради.

22-модда. **Сайлов ўтказиш соҳасидаги ваколатлар**

Халқ депутатлари ўлка, область Совети ўлка, область территориясида СССР Олий Советига, иттифоқдош республика Олий Советига, халқ депутатлари маҳаллий Советларига, шунингдек район (шаҳар) халқ судларига бўладиган сайловларга тайёргарлик кўриш ва уларни ўтказиш юзасидан зарур тадбирларни амалга оширишни таъминлайди.

23-модда. **Давлат мукофотлари билан мукофотлаш соҳасидаги ваколатлар**

Халқ депутатлари ўлка, область Совети СССР орденлари ва медаллари билан мукофотлаш, СССР фахрий унвонлари бериш, шунингдек иттифоқдош республиканинг давлат мукофотлари билан мукофотлаш тўғрисидаги илтимосномаларни кўриб чиқиб, шу ҳақда тақдимнома киритади.

Ўлка, область Совети СССР Олий Совети Президиуми ваколати билан ва унинг номидан СССР медаллари билан мукофотлашни амалга оширади.

24-модда. **Ўлка, область Советининг бошқа ваколатлари**

Халқ депутатлари ўлка, область Совети ушбу қонунда назарда тутилган ваколатлардан ташқари, ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг қонунларига мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга оширади.

III БОБ

АВТОНОМ ОБЛАСТЛАР ВА АВТОНОМ ОКРУГЛАР ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ СОВЕТЛАРИНИНГ КОМПЕТЕНЦИЯСИНИ БЕЛГИЛАШ

25-модда. **Автоном областлар халқ депутатлари Советларининг ваколатларини белгилаш**

Автоном область халқ депутатлари Советининг ваколатлари автоном область тўғрисидаги Қонун ҳамда ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республиканинг тегишли қонун актлари билан белгиланади. Автоном область тўғрисидаги Қонун автоном область халқ депутатлари Советининг тақдимига биноан иттифоқдош республика Олий Совети томонидан қабул қилинади.

Автоном область халқ депутатлари Совети автоном областни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг жорий ва перспектив планларини ҳамда бюджетини тасдиқлайди, ўз итоатидаги давлат органлари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларга раҳбарлик қилади, шунингдек ушбу Қонунда назарда тутилган, лекин қонунларга биноан халқ депутатлари ўлка Советининг, ўлкага бўлинмаган иттифоқдош республикаларда эса, иттифоқдош республикалар давлат ҳокимияти ва бошқаруви олий органларининг бевосита ихтиёрига берилмаган бошқа ваколатларни амалга оширади.

Автоном область давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари давлат ҳокимияти ва бошқарувининг ўлка органлари орқали, шунингдек бевосита ўзлари иттифоқдош республикаларнинг давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари билан алоқа боғлаш ҳуқуқига эгадирлар.

26-модда. **Автоном округлар халқ депутатлари Советларининг ваколатларини белгилаш**

Автоном округ халқ депутатлари Советининг ваколатлари автоном округлар тўғрисидаги Қонун ҳамда ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республиканинг тегишли қонун актлари билан белгиланади. Автоном округлар тўғрисидаги Қонун иттифоқдош республика Олий Совети томонидан қабул қилинади.

Автоном округ халқ депутатлари Совети автоном округни иқтисодий ва социал ривожлантириш жорий ва перспектив планларини ҳамда бюджетини тасдиқлайди, ўз итоатидаги давлат органлари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларга раҳбарлик қилади, шунингдек ушбу Қонунда назарда тутилган бўлиб, лекин қонунларга биноан халқ депутатлари ўлка, область Советининг бевосита ихтиёрига берилмаган бошқа ваколатларни амалга оширади.

IV БОБ

ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ЎЛКА, ОБЛАСТЬ СОВЕТЛАРИ, АВТОНОМ ОБЛАСТЛАР ВА АВТОНОМ ОКРУГЛАР ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ СОВЕТЛАРИ ИШЛАРИНИНГ УЮШТИРИЛИШИ

27-модда. **Ўлка, область, округ Советининг сессияси**

Халқ депутатлари ўлка, область, округ Советининг сессиялари ўлка, область, округ Совети ижроия комитети томонидан иттифоқдош республикаларнинг қонунларида белгиланган муддатларда чақирилади.

Ўлка, область, округ Советининг сессияси ўлка, область, округ Совети депутатларининг камида учдан бир қисми таклифига биноан ҳам чақирилиши мумкин.

28-модда. **Ўлка, область, округ Советининг сессияларида ҳал этиладиган масалалар**

Халқ депутатлари ўлка, область, округ Совети ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республиканинг қонунларига биноан ўз ихтиёрига берилган ҳар қандай масалани сессияларда кўриб чиқиш ва ҳал этиш ҳуқуқига эгадир.

Қуйидаги масалалар фақат сессиялардагина ҳал этилади:

1) депутатларнинг ваколатларини тўғри деб топиш; қонунларда кўзда тутилган ҳолларда депутатлар ваколатларини муддатидан илгари тўхтатиш тўғрисидаги масалаларни ҳал қилиш;

2) ўлка, область, округ Совети ижроия комитетини сайлаш ва унинг составини ўзгартириш, ўлка, область, округ Совети доимий комиссияларини тузиш, сайлаш ва уларнинг составини ўзгартириш;

3) ижроия комитет ва доимий комиссияларнинг ишлари тўғрисидаги ҳисоботларни тинглаш;

4) депутатларнинг ўз депутатлик вазифаларини, Совет ва унинг органлари чиқарган қарорлар ва берган топшириқларни қандай бажараётганликлари ҳақидаги ахборотларини эшитиш;

5) ижроия комитетнинг бўлимлари ва бошқармаларини тузиш, уларнинг раҳбарларини тасдиқлаш ва вазифасидан озод қилиш;

6) ўлка, область, округ халқ контроли комитетини тузиш ва унинг составини ўзгартириш; ўлка, область, округ халқ контроли комитетининг ишлари тўғрисидаги ҳисоботни тинглаш, ўлка, область, округ халқ контроли комитетининг қарорлари қонунларга мувофиқ келмаган тақдирда, бу қарорларни бекор қилиш;

7) ижроия комитет ҳузуридаги қонунларда назарда тутилган комиссияларни тузиш;

8) ўлка, область судини, автоном область, автоном округ судини тузиш ва уларнинг составини ўзгартириш; ўлка, область судининг, автоном область, автоном округ судининг ишлари тўғрисидаги ҳисоботни тинглаш;

9) ўлка, область, автоном область, автоном округнинг иқтисодий ва социал ривожлантириш жорий ҳамда перспектив планларини, шунингдек бюджетини тасдиқлаш;

10) ўлка, область, автоном область, автоном округни иқтисодий ва социал ривожлантириш жорий ҳамда перспектив планларининг бажарилиши ва бюджетнинг ижроси тўғрисидаги ҳисоботларни тасдиқлаш;

11) сайловчилар наказларини бажариш тадбирлари планини кўриб чиқиш ва тасдиқлаш;

12) депутатларнинг сўровларини кўриб чиқиш ва шу сўровлар юзасидан қарорлар қабул қилиш;

13) ўлка, область, округ Совети ижроия комитетининг қарорлари ва фармойишлари, қуйи Советларнинг қарорлари қонунларга мувофиқ келмаган тақдирда, шу қарорлар ва фармойишларни бекор қилиш.

Иттифоқдош республикаларнинг қонунларида халқ депутатлари ўлка, область, округ Советларнинг сессияларидагина ҳал этиладиган бошқа масалалар ҳам кўзда тутилган бўлиши мумкин.

29-модда. **Ўлка, область, округ Советининг қарорлари**

Халқ депутатлари ўлка, область, округ Совети ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республиканинг қонунлари билан ўзига берилган ваколатлар доирасида қарорлар қабул қилади, уларнинг ижро этилишини таъминлайди, қарорларнинг амалга оширилиши устидан контроллик қилади. Ўлка, область, округ Советининг қарорларини Совет территориясида жойлашган барча корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар, шунингдек мансабдор шахслар ва гражданлар бажаришлари мажбурийдир.

Ўлка, область, округ Совети ва унинг ижроия комитети ўзлари чиқарган қарорлар юқори идорага бўйсунувчи корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг раҳбарлари томонидан бажарилмаган тақдирда, ана шу раҳбарларни эгаллаб турган вазифасидан озод қилишга қадар интизомий жазо чораларига тортиш тўғрисидаги тақдимнома билан тегишли юқори органларга мурожаат этадилар. Бундай тақдимномаларни кўриб чиқиш натижалари ўлка, область, округ Советига ёки унинг ижроия комитетига бир ойлик муддатдан кечиктирмай маълум қилиниши лозим.

Халқ депутатлари ўлка, область Советининг, автоном область халқ депутатлари Советининг қарори Қонунга мувофиқ келмаган тақдирда, бу қарор иттифоқдош республика Олий Совети Президиуми томонидан бекор қилиниши мумкин.

Автоном округ халқ депутатлари Советининг қарори қонунларга мувофиқ келмаган ҳолда у халқ депутатлари ўлка, область Совети томонидан бекор қилиниши мумкин.

30-модда. **Ўлка, область, округ Советининг ижроия комитети — Советнинг ижрочи ва бошқарувчи органидир**

Халқ депутатлари ўлка, область, округ Советининг ижрочи ва бошқарувчи органи — шу Совет томонидан депутатлар орасидан сайланадиган ижроия комитетидир.

Ижроия комитет уни сайлаган Совет олдида ҳам, юқори ижроия ва бошқарувчи орган олдида ҳам бевосита ҳисобдордир.

Ижроия комитет ўлка, область, округ Совети олдида, шунингдек меҳнат коллективларининг йиғилишларида ва гражданларнинг турар жойларида чақириладиган йиғилишларда йилига камида бир марта ҳисоб бериб боради.

31-модда. **Ўлка, область, округ Совети ижроия комитетининг асосий ваколатлари**

Халқ депутатлари ўлка, область, округ Советининг ижроия комитети уни сайлаган Совет ҳамда давлат ҳокимияти ва бошқарувининг олий органлари чиқарган қарорлар асосида тегишли Совет территориясида давлат, хўжалик ва социал-маданий қурилишга раҳбарлик қилади.

Ижроия комитет Совет ихтиёрига берилган барча масалаларни ҳал этишга ҳақлидир, фақат Совет сессияларидагина ҳал этилиши лозим бўлган масалалар бундан мустаснодир.

Ижроия комитет Совет сессиясини чақиради ва унга тайёргарлик кўришни таъминлайди; Совет доимий комиссияларининг ишларини мувофиқлаштириб боради; депутатларга ўз ваколатларини амалга оширишда ёрдам беради; ўлка, область, автоном область, автоном округни иқтисодий ва социал ривожлантириш жорий ва перспектив планларини ҳамда бюджетини ишлаб чиқиб, уларни ўлка, область, округ Совети қарамоғига ҳавола этади; планлар ва бюджетнинг амалга оширилиш чораларини кўради; планларнинг бажарилиши ва бюджетнинг ижроси тўғрисидаги ҳисоботларни ўлка, область, округ Советига тақдим этади; Совет ва юқори давлат органлари қабул қилган қарорларнинг, сайловчилар берган наказларнинг бажарилишини уюштиради ҳамда уларнинг амалга оширилиши ҳақида депутатлар ва аҳолини хабардор қилиб боради.

32-модда. **Ўлка, область, округ Совети ижроия комитетининг бўлимлар ва бошқармаларга раҳбарлик қилиши. Корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар билан ўзаро муносабатлар**

Халқ депутатлари ўлка, область, округ Советининг ижроия комитети ижроком бўлимлари ва бошқармаларига, ўлка, область, округ қарамоғидаги корхоналар, муассасалар ва ташкилотларга раҳбарлик қилади, Советнинг сессиялари ўртасидаги даврда давлат бошқарувининг тегишли юқори органи билан келишиб олиб, ижроия комитет бўлимлари ва бошқармалари раҳбарларини ўз вазифасини бажариб туриши учун тайинлаб ва вазифасини бажаришдан озод қилиб, кейинчалик буни Советнинг навбатдаги сессияси тасдиғига киритади; ижроия комитет бўлимлари ва бошқармаларининг бошқа раҳбар ходимларини, ўлка, область, округ қарамоғидаги корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар раҳбарларини давлат бошқарувининг юқори органи билан келишиб туриб, ўлка, область, округ Совети ижроия комитети томонидан тасдиқланадиган лавозимлар рўйхатига биноан лавозимга тайинлайди ва лавозимидан озод қилади.

Ўлка, область, автоном область, автоном округ территориясида жойлашган ҳамда аҳолига хизмат кўрсатиш учун муҳим аҳамиятга эга бўлган юқори идора қарамоғидаги корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг раҳбарларини лавозимга тайинлаш ва лавозимидан озод қилиш фақат халқ депутатлари ўлка, область, округ Советининг ижроия комитети билан келишилган ҳолда амалга оширилади. Бундай корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг рўйхати шу корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар қарашли бўлган органлар билан келишилган ҳолда тегишли Советнинг ижроия комитети томонидан белгилаб қўйилади.

Ўлка, область, округ Советининг ижроия комитети ўз бўлимлари ва бошқармалари ихтиёрига берилган масалаларни кўриб чиқиш учун қабул қилиши мумкин.

33-модда. **Ўлка, область Совети ижроия комитетининг президиуми.**

Хўжалик ва социал-маданий қурилишни бошқаришнинг кундалик масалаларини оператив тарзда ҳал қилиш учун иттифоқдош республика Олий Советининг Президиуми руҳсати билан аҳолиси бир ярим миллиондан кўпроқ бўлган ўлкалар ва областларда халқ депутатлари ўлка, область Совети ижроия комитетининг президиуми тузилиши мумкин.

Совет ижроия комитетининг президиуми ижроия комитетнинг раиси, раис ўринбосарлари ва секретаридан иборат составда тузилади. Президиум қабул қилган қарорлар ўлка, область Советининг ижроия комитетига маълум қилиб турилади.

34-модда. **Ўлка, область, округ Совети ижроия комитетининг қарорлари ва фармойишлари**

Халқ депутатлари ўлка, область, округ Советининг ижроия комитети ўз компетенцияси доирасида қарорлар қабул қилади ва фармойишлар чиқаради.

Ўлка, область, округ Советининг ижроия комитети халқ депутатлари қуйи Советлари ижроия комитетларининг қарорлари ва фармойишларини бекор қилиш ҳуқуқига эгадир.

Халқ депутатлари ўлка, область Совети, автоном область халқ депутатлари Совети ижроия комитетининг қарорлари ва фармойишларини тегишли ўлка, область Совети, автоном область халқ депутатлари Совети, шунингдек ўз компетенцияси доирасида иттифоқдош республика Министрлар Совети бекор қилишга ҳақлидир.

Автоном округ халқ депутатлари Совети ижроия комитетининг қарорлари ва фармойишларини автоном округ халқ депутатлари Совети, шунингдек халқ депутатлари ўлка, область Советининг ижроия комитети бекор қилишга ҳақлидир.

35-модда. **Ўлка, область, округ Советининг доимий комиссиялари**

Халқ депутатлари ўлка, область, округ Совети Совет ихтиёридаги масалаларни олдиндан кўриб чиқиш ва тайёрлаш учун, шунингдек Совет ва юқори давлат органлари қарорларини амалга оширишга ёрдамлашиш, давлат органлари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар фаолияти устидан контроллик қилиш учун депутатлар орасидан доимий комиссиялар сайлайди.

Доимий комиссиялар уларни сайлаган Совет олдида жавобгар бўлиб, унга ҳисоб бериб турадилар.

Совет доимий комиссияларининг тавсиялари тегишли давлат ва жамоат органлари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар томонидан албатта кўриб чиқилиши шарт. Кўриб чиқиш натижалари ёки белгиланган тадбирлар ҳақида кўпи билан бир ойлик муддат ичида ёки комиссиялар томонидан белгиланган бошқа муддатда шу комиссияларга маълум қилиниши лозим.

36-модда. **Ўлка, область, округ Совети ижроия комитетининг бўлимлари ва бошқармалари**

Халқ депутатлари ўлка, область, округ Совети ижроия комитетининг бўлимлари ва бошқармалари ўлка, область, округ Совети томонидан тузилади ва ўз фаолиятида Совет ҳамда унинг ижроия комитетига ҳам, шунингдек давлат бошқарувининг тегишли олий органига ҳам бўйсунади.

Ижроия комитет бўлимлари ва бошқармаларининг рўйхати ҳамда уларни тузиш тартиби ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг қонунлари билан белгиланади.

Ижроия комитетнинг бўлимлари ва бошқармалари бюджет ҳисобида ёки хўжалик ҳисобида бўлади.

Ўлка, область, округ Совети ижроия комитетининг бўлимлари ва бошқармалари тўғрисидаги низомлар иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари томонидан тасдиқланади.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль, 1980 йил 25 июнь.

Депутат И. Б. УСМОНХЎЖАЕВ нутқи

(НАМАНГАН ОБЛАСТЬ, ЧОРТОҚ САЙЛОВ ОКРУГИ)

Муҳтарам депутат ўртоқлар! Ҳозир бизнинг бутун мамлакатимиз КПСС Марказий Комитетининг куни кеча бўлиб ўтган Пленумида қабул қилган тарихий қарорлари туфайли муттасил кучайиб бораётган қудратли ватанпарварлик ғайрат-шижоати билан қамраб олинган. Пленумнинг партия XXVI съездини чақириш тўғрисидаги қарори миллионлаб совет кишиларининг қалбларига янги куч бахш этди, меҳнат жасоратларига, ленинчасига, коммунистчасига ишлашга илҳомлантирмоқда.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитети Пленумидаги ёрқин, ғоят сермазмун докладида партия ва халқнинг улуғвор зафарлари, КПСС XXV съезди режаларига мувофиқ амалга оширилган социал иқтисодий ўзгартишларнинг завқли манзараси кўрсатиб берилди. Бундан буёнги ишларнинг программаси, олға томон шитоб билан қилаётган ҳаракатимизнинг бош йўналишлари ва партиянинг навбатдаги съездига тайёргарликни кенг авж олдириш вазифалари ижодий марксизм-ленинизм позицияларида туриб белгилаб берилди.

Докладда партия ва Совет давлатининг ленинча ташқи сиёсатини — соғлом фикр, давлатлар ва халқлар ўртасида ҳалол ва ўзаро манфаатли муносабатлар сиёсати, кескинликни юмшатиш ва тинчликни мустаҳкамлаш сиёсатини муттасил амалга оширишнинг энг муҳим вазифалари ниҳоятда аниқ ва равшан баён этилди.

КПСС Марказий Комитети Пленумининг КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР ташқи ишлар министри ўртоқ А. А. Громико доклади юзасидан қабул қилган қарорида ҳам партиянинг КПСС XXIV ва XXV съездларининг ленинча ташқи сиёсий йўлини муттасил ва сабот билан амалга оширишга азму қарор берганлиги алоҳида куч билан таъкидланди.

Барча совет кишилари каби Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорларини, КПСС Марказий Комитети, атоқли сиёсий ва давлат арбоби, халқ бахт-саодати йўлидаги толмас курашчи ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси ўтказаётган партиянинг ленинча йўлини чин қалбдан қизғин маъқулламоқдалар. (Қарсаклар).

Депутат ўртоқлар! Бугун СССР Олий Совети давлат ҳокимиятимизнинг энг ваколатли органлари сифатида Советларнинг фаолиятини янада такомиллаштириш билан мустаҳкам боғлиқ бўлган масалани кўриб чиқмоқда.

Биз КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг биринчи ўринбосари ўртоқ В. В. Кузнецовнинг халқ депутатлари ўлка, область Советларининг, автоном областлар ва автоном округлар халқ депутатлари Советларининг асосий ваколатлари тўғрисида СССР Қонуни лойиҳаси ҳақидаги батафсил докладини зўр эътибор бериб тингладик. Биз бу Советларни ҳақли равишда давлат ҳокимияти маҳаллий органлари системасидаги олий бўғин деб атаймиз. Партия XXV съездининг кўрсатмаларига мувофиқ ишлаб чиқилган Қонун лойиҳаси Советларни ташкил этиш ва улар фаолиятининг замон синовидан ўтган асосий қоидаларини назарий ва амалий жиҳатдан асослаб таърифлаб беради. Қонун акти лойиҳасининг мазмуни ва руҳи Конституция принципларига мос келади. Лойиҳада Советларнинг компетенциялари, уларнинг хўжалик ва социал-маданий қурилишга, маҳаллий ҳаётнинг барча соҳаларига раҳбарлик қилишдаги ваколатлари аниқ таърифланган. Қонун лойиҳасида у жойларда муҳокама этилган вақтда айтилган фикр-мулоҳазалар ва таклифлар ҳисобга олинган.

Республикамиздан сайланган депутатлар сессиянинг муҳокамасига тақдим этилган Қонун лойиҳасини тўла-тўкис ва батамом маъқуллаб, уни қабул қилишни таклиф этадилар. Ушбу Қонун Советлар ҳаётнинг кучайиб бораётган талаблари даражасида бўлмоғи учун уларнинг ишини ҳар томонлама яхшилашга пухта хизмат қилишига астойдил аминмиз.

(Давоми тўртинчи бетда).

ЎНИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ УЧИНЧИ СЕССИЯСИ

АТМОСФЕРА ҲАВОСИНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ҲАҚИДАГИ СССР ҚОНУНИ ҲАМДА ҲАЙВОНОТ ДУНЁСИНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ВА УНДАН ФОЙДАЛАНИШ ҲАҚИДАГИ СССР ҚОНУНИ ЛОЙИҲАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Иттифоқ Совети табиатни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш комиссиясининг раиси М-С. И. УМАХОНОВ доклади

СССР Олий Советининг ушбу сессияси шонли кунларда ўтмоқда. Коммунистик партия Марказий Комитетининг куни кеча тугаган Пленуми катта тарихий аҳамиятга молик қарорларни қабул қилди.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг шу Пленумда қилган ниҳоятда ёрқин ва ғоят сермазмун докладида КПССнинг XXVI съездига тайёргарлик кўриш муносабати билан партия ва совет халқининг асосий вазифалари жуда равшан белгилаб берилди.

Совет кишилари КПСС Марказий Комитети Пленумининг ташқи сиёсат масалаларига доир қарорларини астойдил маъқуллаб, қўллаб-қувватламоқдалар. Ана шу қарорларда партия изчиллик билан ўтказиб келаётган сиёсий йўл, яъни тинчликни сақлаб қолиш ва мустаҳкамлаш, халқаро кескинликни юмшатиш йўли янги куч билан намоён бўлди.

Совет халқи КПССнинг XXVI съездига тайёргарлик туфайли муттасил кучайиб бораётган сиёсий активлик ва меҳнат ғайрати жўш урган вазиятда ўнинчи беш йиллик якунловчи йили топшириқларини бажариш учун илҳом билан меҳнат қилмоқда.

Атроф табиий муҳитни муҳофаза қилиш проблемасини инсоният олдида турган ғоят муҳим вазифалар жумласига киритиш мумкин. Ана шу вазифаларни ҳал этиш бугунги кунда амалий жиҳатдан ўртага қўйилган.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг кўрсатмалари табиатни муҳофаза қилиш соҳасида дастуриламал бўлмоқда. У бундай деди: «Фан-техника тараққиётини жадаллаштириш чораларини кўрган вақтда бу нарса ҳаво ва сувни хатарли равишда бузишга, ерни унумсиз қилиб қўйишга олиб келмаслиги, табиий ресурсларга жон куйдириб қараш билан қўшиб олиб борилиши учун ҳамма ишни қилиш зарур. Партия янги корхоналарни лойиҳалаш ва қуриш ҳамда ишлаб турган корхоналар ишини яхшилашда табиатни муҳофаза қилишни назарда тутиб иш кўрмоқ учун план, хўжалик органларига ва лойиҳалаш ташкилотларига, ҳамма кадрларимизга талабчанликни оширади. Ватанимизнинг гўзал табиати берадиган ҳамма неъматлардан бизгина эмас, келажак авлодлар ҳам фойдалана оладиган бўлишлари лозим».

Табиатни муҳофаза қилиш ва унинг ресурсларидан оқилона фойдаланиш масалалари ҳеч қаерда бизнинг мамлакатимиздаги каби шу қадар кенг кўламда ҳал этилаётгани йўқ. Ана шу масалалар Совет давлати барпо этилган дастлабки кунлардан бошлабоқ унинг диққат марказида турибди. Коммунистик партия ва жаҳонда биринчи социалистик давлатнинг бунёдкори В. И. Ленин табиий бойликларни халққа хизмат қилдириб, улардан эҳтиёткорлик билан, илмий асосда фойдаланишга кўп куч ва вақт ажратганди. Бутун тараққийпарвар инсоният бу йил В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигини тантанали суратда нишонлади.

Лениннинг табиатни муҳофаза қилиш ва унинг бойликларидан максимал даражада самарали, омилкорлик билан фойдаланиш кераклиги тўғрисидаги ғоялари Коммунистик партиянинг сиёсатида, Совет давлатининг фаолиятида амалий ифодасини топмоқда.

СССРнинг янги Конституцияси табиатга социалистик муносабат принципларини ниҳоятда тўлиқ ифода этди. Мазкур Конституция СССРда ҳозирги ва келажак авлодларнинг манфаатларини кўзлаб, ер ва ер ости бойликларини, сув ресурсларини, ўсимликлар ва ҳайвонот дунёсини қўриқлаш ва улардан илмий асосда, оқилона фойдаланиш, атмосфера ҳавосини тоза сақлаш учун зарур чоралар кўрилишини эълон қилди.

Совет давлатининг экономика соҳасидаги муваффақиятлари атроф табиий муҳитни муҳофаза қилишга қаратилган катта кўламдаги тадбирларни амалга ошириш учун мустаҳкам негиз яратади. Ҳозирги беш йилликнинг ўзидагина ана шу мақсадларга давлатнинг 11 миллиард сўм капитал маблағи сарфланди. Ишлаб чиқариш бирлашмалари, корхоналар, колхозлар, совхозлар табиатни муҳофаза қилиш эҳтиёжларига талайгина маблағларни ажратмоқдалар.

Табиатни муҳофаза қилиш ва унинг ресурсларидан оқилона фойдаланиш ишида совет қонунчилиги муҳим роль ўйнайди. СССР Олий Совети қабул қилган ер, сув, ўрмон тўғрисидаги қонун асослари ва ер ости бойликлари тўғрисидаги қонунлар, шунингдек партия ва ҳукуматнинг атроф табиий муҳитни муҳофаза қилишни кучайтириш масалаларига доир қарорлари табиий ресурсларга анча тўғри, омилкорлик билан муносабатда бўлиш учун зарур шарт-шароитларни вужудга келтирди. Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш ҳақидаги ҳамда ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш тўғрисидаги қонунларнинг лойиҳалари СССР Конституциясининг моддалари, партия ва Совет давлатининг қарорлари, Л. И. Брежневнинг мамлакатимизда табиатни муҳофаза қилишни кучайтириш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш тўғрисидаги кўрсатмалари асосида тайёрланган. Бу ҳужжатлар табиатни муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонунларнинг ягона системасига узвий равишда қўшилиб, Ватаннинг ери ва ер ости бойликларини, сув ва ўрмонларини, ҳайвонот дунёси ва атмосфера ҳавосини, бутун табиий бойликларини ҳимоя остига олади.

Докладчи Қонун лойиҳаларининг принциплари, мақсад ва вазифаларини таърифлаб берди.

Маълумки, деди сўнгра у, Совет Иттифоқи атмосфера ҳавосини ва ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилишга қаратилган бир қанча халқаро шартномаларнинг қатнашчисидир. Масалан, 1979 йилнинг охирида Совет Иттифоқининг ташаббуси билан атроф муҳит проблемаларига доир юксак даражада ўтказилган Умумевропа кенгашида ҳавонинг чегаралардан ўтиб олис масофаларда булғаниши тўғрисидаги конвенция имзоланган эди. Янги қонунлар халқаро шартномалардан келиб чиқадиган мажбуриятларни совет томони бажаришининг мустаҳкам гарантияси бўлади.

Ўртоқ М.-С. И. Умахонов Қонун лойиҳаларидан ҳар бирининг баъзи бир энг муҳим моддаларига ва хусусиятларига тўхталиб ўтди.

«Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш ҳақида»ги СССР Қонуни лойиҳасида бир қанча принципиал янги қоидалар борки, улар атмосфера ҳавосини булғанишдан ва бошқа зарарли таъсирлардан муҳофаза қилишни кучайтиришга қаратилган. Иттифоқ Қонунида биринчи марта атмосфера ҳавосини ифлослантирувчи моддалар йиғиндисининг ва ҳавога зарар қилувчи физикавий омиллар даражасининг йўл қўйиладиган доирадаги нормативларини белгилаш тўғрисидаги талаблар кўзда тутилади.

Лойиҳада атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш соҳасида профилактика тадбирларига муҳим ўрин ажратилган. Атмосферага зарар қилувчи омилларнинг олдини олишга катта эътибор берилади. Қонун лойиҳасида атмосфера ҳавосини муҳофаза қилишни кучайтиришга қаратилган бошқа бир қанча моддалар ҳам бор.

«Ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш тўғрисида»ги СССР Қонуни лойиҳасида табиатда эркин яшовчи ёввойи ҳайвонларни муҳофаза қилиш ва улардан тўғри фойдаланиш ҳақидаги ғамхўрлик билан боғлиқ масалалар комплекси ҳал этилади. Ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланишга доир асосий талаблар белгиланган. Ҳайвонот дунёсидан фойдаланишнинг турлари тавсифлаб берилган, ов қилиш, балиқ овлаш, ҳайвонот дунёсидан илмий, маданий-маърифий, тарбиявий, эстетик мақсадларда ва бошқа мақсадларда фойдаланиш шулар жумласидандир.

СССР ҳукумати ишлаб чиққан Қонун лойиҳаларини, деб таъкидлади докладчи, СССР Олий Совети Президиуми СССР Олий Совети палаталарининг доимий комиссиялари кўриб чиқиши учун тақдим этди ва айни бир вақтда жамоатчиликнинг муҳокама этиши учун марказий ва республика газеталарида эълон қилинди.

Ана шу муҳокама давомида лойиҳалар кенг кўламда қўллаб-қувватланиб маъқулланди. Кўпгина хатларнинг авторлари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг коллективлари Қонун лойиҳалари катта социал ва халқ хўжалик аҳамиятига эга эканлигини қайд этмоқдалар ҳамда уларни партия ва давлат халқ фаровонлиги тўғрисида қилаётган ғамхўрликнинг янги ифодаси деб баҳоламоқдалар.

Шу билан бирга қонунларнинг лойиҳалари юзасидан СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советига келган уч ярим мингдан ортиқ таклиф ва мулоҳазаларнинг кўп қисми баъзи моддаларни аниқлашга қаратилган.

Олинган таклиф ва мулоҳазаларнинг ҳаммаси синчиклаб кўриб чиқилди ва уларнинг кўпчилиги эътиборга олинди. Бу — Қонун лойиҳалари айрим моддаларининг мазмунини яхшилаш, уларга бир қанча қўшимчалар, аниқликлар ва тузатишлар киритиш имконини берди.

Бевосита Қонун лойиҳаларига боғлиқ бўлмаган ва айрим министрликлар, идоралар, корхоналар, муассасалар ҳамда ташкилотларнинг фаолиятига тааллуқли бўлган таклифлар ва фикр-мулоҳазалар кўриб чиқиш ҳамда зарур чоралар кўриш учун тегишли органларга юборилди.

Сўнгра нотиқ бундай деди:

Л. И. Брежнев 1980 йил февралида Москва Бауман округи сайловчилари ҳузурида сўзлаган нутқида қуйидагиларни айтди: «Бизнинг йўлимиз, ҳамиша бўлганидек, тинч бунёдкорлик, мамлакатнинг бепоён ерларини янада яшнатиш, совет халқининг моддий ва маънавий бойликларини кўпайтириш йўлидир, бинобарин, ҳеч ким бизни бу йўлдан тойдира олмайди!»

Атмосфера ҳавосини ва ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш ҳақидаги масаланинг СССР Олий Совети сессиясига қўйилганлиги ана шу йўлнинг изчиллигидан яна бир бор далолат беради.

Докладчи янги қонунларни совет халқи маъқуллаб кутиб олади, деб ишонч билдирди.

Бу қонунлар, шубҳасиз, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг ишини яхшилашга, совет кишиларининг ҳозирги ва келажак авлодлари манфаатларини кўзлаб, Ленин партияси байроғи остида коммунизм сари бораётган Ватанимиз барча меҳнаткашларининг манфаатларини кўзлаб атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш ва ҳайвонот дунёси бойликларидан оқилона фойдаланиш вазифаларини ҳал этишда уларнинг масъулиятини оширишга ёрдам беради. **(Қарсаклар).** (ТАСС).

Депутат И. Б. УСМОНХЎЖАЕВ нутқи

(Боши учинчи бетда).

Мазкур масаланинг сессияда кўриб чиқилаётганлиги КПСС Марказий Комитети ва СССР Олий Совети Президиуми давлатчилигимизни бутун чоралар билан такомиллаштириш, социалистик демократизмни чуқурлаштириш ҳамда халқ депутатлари Советларининг активлигини оширишга оид энг муҳим проблемаларни нақадар изчиллик билан илмий асосда ҳал этаётганликларини яна бир бор кўрсатади.

Кейинги йилларда КПСС Марказий Комитети, Марказий Комитет Сиёсий бюроси, шахсан ўртоқ Л. И. Брежневнинг ташаббуси билан бу соҳада ҳақиқатан ҳам тарихий аҳамиятга молик тадбирлар амалга оширилди. СССР Конституцияси, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Конституциялари ишлаб чиқилиб, бутун халқ томонидан муҳокама этилганлиги ва қабул қилинганлиги, маҳаллий Советларнинг ваколатларини, ҳуқуқлари ва моддий имкониятларини кенгайтирган бошқа Қонунларнинг тасдиқланганлиги — ана шуларнинг ҳаммаси умумхалқ социалистик давлатини янада мустаҳкамлашга таъсир ўтказмоқда, Советларнинг тажрибасини бойитмоқда ва давлатни бошқаришга кенг меҳнаткашлар оммасини жалб этишга ёрдам бермоқда.

Совет қ у р и л и ш и н и н г марксча-ленинча назарияси ва практикасини ишлаб чиқиб, ижодий ривожлантиришга ўртоқ Л. И. Брежнев шахсан бебаҳо ҳисса қўшаётганлигини ҳаммамиз кўриб турибмиз ва биламиз. Л. И. Брежневнинг Советлар иши актуал масалаларига доир асарлари ва нутқлари — ҳаракат учун қўлланмадир. Леонид Ильичнинг Советлар — халқнинг жонли, ҳаракатчан, доимо янгиланиб турадиган ташкилотидир, етук социализм шароитида Советларнинг иши ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш учун, партия белгилаган катта социал программани бажариш учун, социалистик демократиямизнинг ҳамма томонларини ривожлантириш учун курашни яна ҳам тўлиқроқ ўзига сингдириши лозим, деган сўзлари халқ ҳокимияти органларининг аниқ жанговар программаси, партиянинг уларга берган йўл-йўриғи бўлиб янгради.

Ўзбекистон ССР Олий Совети ва халқ депутатлари маҳаллий Советларининг фаолияти партия қарорларининг, янги Конституциянинг самарали таъсири остида анча яхшиланди, янада чуқурроқ мазмун билан бойиди. Бу нарса яна шу билан узвий равишда боғланганки, улар Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг доимий эътибори ва тинимсиз ғамхўрлигини, унинг раҳбарлик ролини ҳис этиб турибдилар. Республика партия Марказий Комитетининг бюроси, область, шаҳар ва район партия комитетлари Советлар иши масалаларини мунтазам суратда кўриб чиқмоқдалар, уларга амалий ёрдам бериб, тажрибали кадрлар билан мустаҳкамламоқдалар. Ҳозирги вақтда Ўзбекистондаги маҳаллий Советлар ижроия комитетлари раисларининг 83 проценти олий маълумотга эга. Советлар ижроия органлари раҳбарларининг деярли ҳаммаси — саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг мутахассисларидир.

Халқ депутатлари Советлари ўзларига берилган кенг ҳуқуқлар ва ваколатлардан тўлиқроқ фойдаланадиган, экономика, маданият, халқ фаровонлигини ошириш масалалари билан конкрет равишда шуғулланадиган бўлиб қолдилар. Бунда республиканинг умумиттифоқ меҳнат тақсимотидаги ўрни, унинг мамлакат асосий пахта базаси сифатидаги роли муносабати билан республикани ривожлантиришга доир энг муҳим проблемалар Советларнинг диққат марказида турибди.

Халқ депутатлари Советларининг хўжалик ва сиёсий вазифаларни ҳал этишдаги муваффақиятлари уларнинг ташкилий-оммавий ишлари кучайганлиги билан чамбарчас боғланган. Бунда СССР Олий Совети Президиумининг «Ўзбекистон ССР халқ депутатлари Советларининг сессияларини ўтказиш тажрибаси тўғрисида»ги қарори бизга реал сезиларли ёрдам бермоқда. Биз ана шу қарордаги йўл-йўриқларга амал қилиб, сессиялар ва уларнинг қарорлари таъсирчанлиги даражасини янада оширишга, ижрочилик интизомини мустаҳкамлашга, Советларнинг хўжалик ва маданий қурилишга раҳбарлиги услуб ва методларини яхшилашга эришмоқдамиз.

Советларнинг ўзида ҳам, шунингдек сайлов округларида ҳам депутатларнинг активлиги кучайди. Улар йилига камида икки марта аҳоли олдида ҳисоб бериб туриши қоида бўлиб қолди. Уларнинг ташаббуси билан масалаларнинг асосий қисми сессияларда ва ижроия комитетларда кўриб чиқилмоқда. Аввалги чақириқ Советларида сайловчилар берган наказларнинг 95 проценти рўёбга чиқарилди, шу муносабат билан шаҳар ва қишлоқ аҳолисининг маданиятини ва турмуш даражасини янада оширишга доир талайгина қўшимча тадбирлар ўтказилди.

Бугун биз комил ишонч билан айта оламизки, жамиятимизнинг кўп қиррали ҳаёти, мамлакатни, унинг ҳар бир республикасини социал-иқтисодий ривожлантиришнинг барча йўналишлари сифат жиҳатидан янги поғонага кўтарилган Советлар ишининг савияси ошганлигини акс эттиради. Шундай шароитларда уларнинг бебаҳо тажрибасини тобора кенг кўламда умумлаштириш, ўрганиш ва оммалаштириш ниҳоятда муҳим аҳамиятга эга бўлади, деб ўйлаймиз. Матбуот, радио, телевидение, китоб нашриётлари, бизнинг назаримизда, халқ ҳокимияти органлари фаолиятини муттасил такомиллаштиришнинг чуқур жараёнларини анча кенг ва яққолроқ ёритишлари керак. Советларнинг ҳозирги босқичдаги ишига доир муҳим проблемаларга бағишлаб партия ва совет органларининг ходимлари, депутатлар, олимларнинг иштирокида бир қанча Бутуниттифоқ илмий-амалий конференцияларини ўтказиш мақсадга мувофиқдир.

Депутат ўртоқлар! Республикамизнинг меҳнаткашлари барча совет кишилари билан биргаликда В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигини ва Улуғ Ватан урушидаги Ғалабанинг 35 йиллигини муносиб равишда нишонладилар. КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарорларидан руҳланган Ўзбекистон меҳнаткашлари эндиликда жонажон партиянинг XXVI съезди шарафига социалистик мусобақа байроғини баланд кўтармоқдалар.

Республика саноати беш йиллик бошидан буён планга қўшимча равишда қарийб ярим миллиард сўмлик маҳсулот реализация қилганлигини СССР Олий Советига мамнуният билан маълум қиламиз. Бажарилган қурилиш ишлари ҳажми ошди. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг ишга тушириладиган ҳамма объектларни ўз вақтида қуриб битказиш тўғрисидаги кўрсатмаларини сўзсиз бажариш мақсадида қатъий чоралар кўрилмоқда.

Пиллачилар катта муваффақиятларга эришдилар. Улар беш йиллик планни 116 процент адо этдилар. Қўшимча равишда 19 минг тонна пилла тайёрланди. Республика ғаллакорлари шу кунларда янги ҳосил донини давлатга 11-беш йиллик ҳисобига топширмоқдалар.

Колхоз ва совхозлар чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ҳамда давлатга сотиш топшириқларини муваффақиятли бажармоқдалар.

Ҳозир пахта далаларида долзарб палла. Ўзбекистон деҳқонлари бу йил мамлакатга камида 5 миллион 850 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш ва шу билан КПСС XXV съездининг қарорларида пахта етиштиришнинг беш йиллик охирига мўлжалланган даражасидан ўзиб кетишдан иборат социалистик мажбуриятларни адо этиш учун фидокорона кураш олиб бормоқдалар.

Биз эришилган ютуқларни қайд этиш билан бирга бизнинг ишимизда камчиликлар ва фойдаланилмаётган резервлар мавжудлигини аниқ тасаввур қиламиз. Бир қанча Советларнинг фаолияти улар олдига қўйилган вазифаларга тўла даражада мос деб бўлмайди, етарли собитқадамлиги билан ажралиб турмайди.

Ўзбекистоннинг халқ депутатлари Советлари, барча меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорлари асосида халқ хўжалигининг барча соҳаларида меҳнатнинг юксак самарадорлиги ва сифати учун курашни янада ҳам кўпроқ кучайтиришни ўз бурчлари деб биладилар.

Депутат ўртоқлар, Ўзбекистон меҳнаткашлари бундан буён ҳам бутун куч ва билимларини партия билан халқнинг олижаноб мақсадларини амалга оширишга сарфлай берадилар. Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXVI съездини янги меҳнат зафарлари билан нишонлайдилар, деб КПСС Марказий Комитетини, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросини, СССР Олий Советини, шахсан ўртоқ Л. И. Брежневни ишонтиришга ижозат бергайсиз. **(Қарсаклар).**

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

КЕСКИНЛИКНИ ЮМШАТИШ ЙЎЛИДАН

КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг якунлари халқаро жамоатчиликнинг ва матбуотнинг диққат-марказида турибди. Чет эл ахборот воситалари Пленумда КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг докладини, КПССнинг навбатдаги XXVI съездини чақириш тўғрисида, халқаро аҳвол ва Совет Иттифоқининг ташқи сиёсати тўғрисида Пленум чиқарган қарорларни кенг эълон қилмоқдалар.

КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарорлари ҳақиқатан ҳам тарихий аҳамиятга эгадир. Бу қарорлар СССРнинг коммунистик истиқбол сари янада тез ва муваффақиятли ҳаракат қилишига кўмаклашади, умуман дунёдаги аҳволга қудратли ижобий таъсир қилади, деб ёзади БКП Марказий Комитетининг органи «РАБОТНИЧЕСКО ДЕЛО» газетаси ўзининг «Коммунизм ва тараққиётнинг илғор отряди» сарлавҳали мақоласида. КПССнинг 1981 йил февраль ойида бўладиган XXVI съезди коммунистик қурилишнинг янги босқичида кураш стратегияси ва тактикасини белгилаб бериши керак.

70-йилларда халқаро вазиятни соғломлаштиришда эришилган муваффақиятлар аввало Совет Иттифоқи, бутун социалистик ҳамдўстликнинг кўп қиррали актив фаолияти самарасидир, деб ёзади ЧКП Марказий Комитети органи «РУДЕ ПРАВО» газетаси. КПСС Марказий Комитетининг ушбу Пленуми, Л. И. Брежневнинг Пленумда қилган доклади КПСС, Совет давлати, улуғ совет халқи тинчлик учун, кескинликни юмшатиш учун, 70-йиллар Европага ва жаҳонга бахш этган ҳамма эзгу нарсалар учун курашнинг олдинги сафида турганлигини яна бир марта тасдиқлайди.

Москвада КПСС Марказий Комитети Пленумида империализм кескинликни юмшатиш ишига ҳамон ҳужум қилаётганлиги, «совуқ уруш» руҳини кучайтиришга уринаётганлиги уқтириб ўтилди, деб ёзади Финляндиянинг «КАНСАН УУТИСЕТ» газетаси. Афғонистон бунга мисол бўла олади. Афғонистонда ҳаёт ўзининг нормал изига тушган, аксилинқилобчиларнинг катта шайкалари тор-мор этилган ҳозирги пайтда СССР Афғонистондаги совет ҳарбий кучларининг бир қисмини олиб кетишга қарор қилди. Бу — муҳим ижобий қадамдир.

«НЬЮ-ЙОРК ТАЙМС», «ВАШИНГТОН ПОСТ» газеталари ва Американинг бошқа газеталари Л. И. Брежневнинг Пленумда қилган доклади тўғрисида, Пленум қабул қилган қарорлар тўғрисидаги хабарларни кўзга кўринарли ўринда босиб чиқардилар. «Вашингтон пост» газетасининг Москвадаги мухбири бундай деб ёзади: «Л. И. Брежнев СССРнинг Афғонистонга қўшин юборишдан бошқа иложи йўқ эди ва СССР янги ҳаёт қуришда ва апрель революцияси ғалабаларини ҳимоя қилишда Афғонистонга бундан буён ҳам ёрдам бераверади, деб айтди». Совет раҳбари Вашингтон билан Пекин совет қўшинларини Афғонистонга олиб киришга мажбур қилганлиги тўғрисидаги Москва позициясини яна таъкидлаб ўтди. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми, деб ёзади мухбир, кескинликни юмшатиш сиёсатини давом эттириш кераклигини таъкидлади. Айни вақтда Пленум Қўшма Штатларни ва НАТОни ҳарбий жиҳатдан Совет Иттифоқидан устун бўлишга эришиш учун уриняпти, деб айблади.

Япониянинг «АСАХИ» газетаси бундай деб ёзади: КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Вашингтон кун сайин «совуқ уруш» руҳини тиклаётганлигини, милитаристик эҳтиросларни кучайтираётганлигини айтиб, АҚШнинг агрессив ташқи сиёсат йўлини кескин танқид қилди. Айни вақтда совет раҳбари СССР халқаро кескинликни юмшатишни сақлаб қолиш ва чуқурлаштириш йўлида бундан буён ҳам куч-ғайратни аямай сарфлайверади, тинчлик ва халқлар ўртасида ҳамкорлик байроғига ҳамиша содиқ бўлиб қолаверади, деб таъкидлади. (ТАСС).

мусобақа кундалиги

ДУГОНАЛАР БЕЛЛАШУВИ

Андижондаги «Электроаппарат» заводининг илғор бригадири Мавлуда Ҳасанова билан Болгариянинг Ямболь округидаги «Эльпром» корхонасининг пешқадам бригадири Недял Христовалар яқин дўст тутунишган. Бу дўстлик уларнинг меҳнат беллашувларида туғилди ва камолга етмоқда. Яқинда Мавлуда Ҳасанова болгариялик дугонасидан навбатдаги мактубни олди. Бунда у Мавлудани социалистик мусобақа ғолиби бўлганлиги ҳамда коллективи кўчма Қизил байроқ билан мукофотланганлиги билан қизғин табриклабди.

— Бундан биз жуда хурсанд бўлдик ва сизларнинг қолоқларсиз ишлаш изидан бошлаган ҳаракатингизни қўллаб-қувватлашга қарор қилдик, — деб ёзибди Н. Христова.

Мавлуда Ҳасанова бригадасининг барча аъзолари билан биргаликда болгариялик дугонасига жавоб мактуби ёзди. Улар мактубда бригада коллективи ярим йиллик планни муддатидан олдин бажариб бўлганлиги ҳамда социалистик мажбуриятни муваффақиятли адо этаётганлигини бирма-бир баён қилди.

Андижон области ва Болгария Халқ Республикасининг Ямболь округидаги корхоналари икки бригадаси бир неча йиллардан буён ана шундай дўстона алоқа боғлаб келмоқда ва қизғин мусобақалашмоқда.

Бу эса икки бригаданинг меҳнатдаги ютуқларини кўпайтириш ва бир-бирларидан ўрнак олиб янгидан-янги марраларни эгаллашда катта ёрдам бермоқда.

СУВ КЎПАЙДИ

Боботоғ каналининг учинчи босқич насос станциясида янги трубопровод планда белгиланганидан уч ой олдин фойдаланишга топширилди. Бу трубопровод ўзининг ҳажми жиҳатидан Сурхондарёдаги барча сув иншоотларидан энг каттаси ҳисобланади. 2,5 метр диаметрдаги трубопровод 1300 метр масофани ишғол этади. Бу сув йўлининг ишга туширилиши туфайли ҳар секундига 3,6 кубометр сув ўтказадиган қўшимча учта насос ҳам ҳаракатга келди. Бу эса Боботоғ массиви кенгликларида бунёд этилган пахта далалари ва маккажўхори плантацияларининг сув таъминотини янада яхшилаш имкониятини берди.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.50 — Гимнастика. 10.15 — Спектакль. 11.50 — РСФСРда хизмат кўрсатган артист А. Данилов чалади. 12.05 — Адабий ўқиш. 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.10 — Кўҳна қалъа соялари. Бадиий фильм, 3—4 сериялар. 17.20 — Мадагаскар мустақил деб эълон қилинган кунга. 18.00 — Қизил ёлли тулпор. 18.45 — Фан оламида. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Концерт. 20.00— Останкино концерт студиясида Н. Доризо поэзияси кечаси. 21.30 — Время. 22.00 — Футбол бўйича СССР чемпионати. «Арарат» — «Динамо» (Киев). 22.45 — Дунё воқеалари. 23.00 — Футбол бўйича СССР чемпионати. «Спартак» (Москва)— «Кубань».

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I

11.30 — Қўғирчоқ фильм. 12.05 — Химия. 12.35 — Ўзбекистон пионерларининг йўқламаси. 13.05 — Бронза қуш. Бадиий фильм. 2-серия. 14.10 — Шеърият мухлисларига. 18.20 — Мультфильм. 18.30 — Турмуш ва маданият. 19.00 — Ахборот. 19.15 — Телефильм. 19.30 — Футбол бўйича СССР чемпионати. «Пахтакор» — «Қайрат» (Олмаота). Танаффус пайтида — Ахборот. 21.15 — Телефильм. 21.30 — Время. 22.00 — Озуқа ишлаб чиқариш резервлари. 22.15 — Ойбек. Қутлуғ қон. Видеофильм. 4-қисм. 23.15 — Шахсий вариант. Фильм.

II

20.05 — Янгиликлар. 20.25— Кругозор. 20.55 — Ешлик. 21.55 — Физика. 22.25 — Бадиий ўқиш.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 Ёш ижрочилар концерти. 9.30— Замонавий халқ қўшиқлари. 12.10 — Ўзбекистон ишчиси. 13.00 — Социалистик мусобақа ютуқлар гарови. 13.30 —Социалистик мусобақа илғорлари. Сизлар учун. 14.00 — Иқтисодлаштириш самараси. 18.30. — Бугунги Ленинобод. 18.40 — Ешлик. 20.10 — Футбол бўйича СССР чемпионати. «Пахтакор» — «Қайрат» (Олмаота). 20.50 — БМТ халқлар ўртасида тинчлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш учун хизматда. 21.00 — Т. Иброҳимов. Садо. Радиокомпозиция. 21.20 — Республика ёрдамчи хўжаликларида. 22.30 — Севги қўшиқлари. 23.20 —Дам олиш соатида.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

26 ИЮНЬ СОАТ 19.30 ДА СССР биринчилиги учун олий лиганинг

«ПАХТАКОР» (Тошкент) — «КАЙРАТ» (Олмаота) командалари ўртасида

ФУТБОЛ

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси А. С. Пушкин номидаги Тил ва адабиёт институти коллективи институтнинг катта илмий ходими, филология фанлари кандидати Қ. Сайдановга онаси

Бибиш МАМБЕТОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси А. С. Пушкин номидаги Тил ва адабиёт институти коллективи институтнинг катта илмий ходими, филология фанлари кандидати А. Маҳмудовга умр йўлдоши

Феруза МАҲМУДОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент давлат маданият институти ректорати, партия ва касаба союз ташкилотлари фалсафа ва илмий коммунизм кафедрасининг ўқитувчиси И. Неъматовга отаси

Неъмат РИЗАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети коллективи катта муҳаррир М. Хўжаевага акаси

Акмалхон ХЎЖАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси. 700000, Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор— 33-65-45, 32-53-04. редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05, масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05, секретариат — 33-72-83, 32-53-06; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси 32-55-70, халқаро ҳаёт — 32-54-18, саноат, транспорт ва капитал қурилиши— 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-78-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20; 32-54-18, фан мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27, хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 33-35-53, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13, иллюстрация — 32-57-22, коммунистик тарбия — 32-54-29, стенографистка — 33-73-43, 32-54-05, жамоатчилик қабулхонаси — 33-89-26, 32-52-26; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20, Самарқанд — 5-19-71; Сирдарё — 2-05-27, Сурхондарё — 3-92-36, Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; Наманган — 6-79-92; Андижон — 4-48-65; Жиззах — 31-68, Нашриёт диспетчери — 32-78-94, Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р. 00399. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Б. — 147.